

Förvaltningshögskolans rapporter
nummer 149

När hjärtat skriker av glädje och sorg

Hur faddrar påverkas av sitt frivilliga
engagemang för ensamkommande flyktingbarn

Sylwia Jedrzejewska

När hjärtat skriker av glädje och sorg. Hur faddrar påverkas av sitt frivilliga engagemang för ensamkommande flyktingbarn

Sylwia Jedrzejewska

Första upplagan

Första tryckningen

©2019

Författaren

Tryckning

Kompendiet

ISSN

1401-7199

Preface

One of the key challenges facing European societies at the moment is how to foster successful integration for the large number of refugees that have arrived as a result of the ongoing conflict in Syria, Afghanistan and other settings. While governments at all levels have sought to devise measures to hasten the refugee integration process, civil society has also played an especially important role. Non-state actors have been especially active and important when it comes to programs intended to decrease the social isolation felt by refugees, which can result in increased social networks, broader familiarity with the everyday workings of the receiving society and a sense of membership in the demos.

Sylwia Jedrzejewska's MA thesis in public administration – *När hjärtat skriker av glädje och sorg: Hur faddrar påverkas av sitt frivilliga engagemang för ensamkommande flyktingbarn* – is an important contribution to a scholarly understanding of how volunteers in civil society organizations that provide social contacts to newly-arrived refugees understand their role in the volunteer process. Drawing on a case study of Räddningsmissionen's mentor program that seeks to provide unaccompanied refugee minors with Swedish social contacts, Jedrzejewska casts her analytical gaze on the subjective perceptions of these volunteers when it comes to all aspects of their involvement in the program. These include the recruitment process, organizational communication and support, the relationships that develop between volunteers and refugee youth, and assessments of Swedish refugee policy.

Jedrzejewska's MA thesis shows all the hallmarks of high-quality work from a promising young scholar. Her nuanced grasp of research literature is impressive and allows her to develop a finely-grained analytical framework that is then ambitiously applied to richly detailed

interview data. Comparatively rare for a younger scholar, she manages to weave together a rigorous analysis with a highly-readable narrative. It is a story about the people who play an important role in the programmatic efforts of one organization in Gothenburg, dedicated to extending a welcoming hand to unaccompanied refugee minors. Yet, the issues that underpin the necessity for such a program are hardly particular to Gothenburg or Sweden. And in that sense, Jedrzejewska has produced an important work for scholars and others with a broad interest in knowing more about how volunteers in civil society organizations have understood their role in the refugee integration process.

Professor Gregg Bucken-Knapp
School of Public Administration, University of Gothenburg

Författarens förord

Innan rapporten börjar vill jag först och främst tacka min handledare-Gregg Bucken-Knapp för inspiration till detta ämne, motivation, tålamod, fantastisk vägledning, hans tro på mig och allt stöd, särskilt i de svåra stunderna.

Sen vill jag tacka Räddningsmissionen, framför allt Karin och Milad, för ert välkomnande, engagemang och all hjälp.

Jag vill också tacka alla respondenter, som är stjärnorna i denna studie. Tack för er tid, era berättelser och möjligheten att få lära känna er. Varje möte har värmt mitt hjärta.

Sist, men inte minst, vill jag tacka min familj, alla mina vänner och kompisar, som har hjälpt mig på olika sätt, för stöd, goda ord och ork att lyssna på mig. Tack alla! Hade inte klarat detta utan er!

Sylwia Jedrzejewska

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	3
1.2 Syfte och frågeställningar	5
1.3 Disposition	6
2. Bakgrund	7
2.1 Räddningsmissionen	7
2.2 Fadderverksamhet	8
2.3 Ensamkommande barn och åldersbedömningar	9
2.4 Myndigheternas ansvar för ensamkommande barn.....	11
2.5 Gymnasielagen	12
3. Teoretiska ramverk och tidigare forskning	14
3.1 Motiv, värderingar och övertygelser.....	14
3.2 Organisatoriska aspekter	17
3.3 Effekter av voluntarism.....	22
4. Metod	26
4.1 Tillvägagångssätt	27
4.2 Bearbetning av materialet	28
4.3 Metoddiskussion	29
4.4 Analysverktyg	29
5. Resultat	32
5.1 Motiv, värderingar, övertygelser.....	32
5.2 Organisatoriska aspekter	34
5.3 Effekter av voluntarism.....	40
6. Analys	49
6.1 Motiv, värderingar och övertygelser.....	49
6.2 Organisatoriska aspekter	50
6.3 Effekter av voluntarism.....	54

7. Diskussion och slutsats	59
Referenslista	65
Bilagor	74
Bilaga 1 E-postmeddelande till faddrar	74
Bilaga 2 Informerat samtycke	75
Bilaga 3 Intervjuguide	77

1. Inledning

Enligt UNHCR-uppgifter har över en miljon flyktingar från Syrien, Afghanistan, Irak, Eritrea, Somalia och Sudan tagit sig till Europa via Medelhavet havet år 2015. Detta har beskrivits som det största antalet människor på flykt sedan andra världskriget (UNHCR 2016). Händelserna från år 2015 har snabbt blivit kallade "flyktingkris" och har blivit en av Europas största utmaningar (Triandafyllidou 2018) som krävde också en direkt reaktion. Europeiska unionen (EU), bestående av 28 medlemmar, uppmanade till kollektiva åtgärder, solidaritet och samarbete för att hjälpa flyktingar. EU-medlemmar hade emellertid olika åsikter om organisationens bistånd till flyktingar. Det fanns olika röster på nationell nivå från EU, politiker i flera länder, media och andra institutioner (se ex. Krzyzanowski, 2018; Rheindorf och Wodak 2018; Miguel Franquet Dos Santos Silva, Brura & Banares 2017, Castelli Gattinara 2017).

Oenighet och delade uppfattningar har lett till att det i många fall blev synligt att styrande organ saknar kapacitet och vilja att hantera de mångsidiga utmaningar som orsakas av det stora antalet inkommande flyktingar (Carrera, Blockmans, Gros & Guild 2015; Dominguez Mujica, Guerra-Talavera & Parreno-Castellano 2012). Liknande problematik har uppstått med människor som rör sig fritt inom Europeiska Unionen. Både på nationell och på lokal nivå är det brist på riktlinjer som skulle kunna reglera effekterna av fri rörlighet, vilket resulterar i att andra aktörer kommer in i bilden (Bucken – Knapp, Hinnefors, Spehar & Zelano 2018). När staten brottas med komplexa förhållanden, tredje sektorns organisationer, såsom icke statliga organisationer, icke vinstdrivande organisationer och volontärorganisationer blir producenter av sociala, humanitära, politiska och kulturella tjänster till alla nyinkommande (Catford 1998, Morgan 2015).

Heterogena grupper av immigranter träffar på många svårigheter. Kulturella skillnader, trauman från krig, fysiska och mentala hälsoproblem, ensamhet, oro och osäkerhet som är förknippad med väntan på asylbeslut är några av dem (OECD 2016). På grund av detta är flyktingar och nyanlända i behov av ekonomiskt och socialt stöd för att kunna assimileras, känna sig inkluderade och integreras i samhället (OECD 2016).

Garkisch, Heidingsfelder och Beckman (2017) har påvisat hur komplex migrationsfrågan är och hur mycket tredje sektorns organisationer bidrar med. Genom studier av den tredje sektorns organisationer under perioden 2002-2016 i en kontext av migration, har författarna identifierat olika typer av tjänster, som den tredje sektorns organisationer tillhandahåller. I den kategorin ingår : säkerhet (fysiskt skydd); humanitär hjälp (omedelbar hjälp med hälsoproblem, fysiskt skydd); välbefinnande (olika sport- och kulturaktiviteter); hälsa (hälsovård) och välfärdstjänster (bostäder, familjestöd, hjälp i vardagslivet) (Garkisch, Heidingsfelder & Beckman 2017).

Volontärorganisationer har utan tvekan visat sig vara stödande aktörer för att gynna migranternas integration, inkludering och välbefinnande genom att tillhandahålla tjänster som förbättrar människors välfärd och skapar offentliga och sociala värderingar (Garner & Garner 2011, Wilson & Post 2013).

Syftet med denna studie är att lämna ett bidrag till studier om tredje sektorns organisationer i en kontext av migration. Detta görs genom analys av subjektiva uppfattningar om processen av voluntarism samt dess effekter hos volontärer som har varit eller är verksamma inom Räddningsmissionen och dess "Fadderverksamhet", vilket syftar till att skapa en relation till ensamkommande barn.

1.1 Problemformulering

För att förstå studiens kontext behöver man ta ett steg tillbaka till händelserna år 2015 och den så kallade flyktingkrisen. Fyra femtedelar av alla flyktingar finns i fyra av EU:s medlemsstater (Tyskland, Storbritannien, Sverige och Frankrike), med ytterligare tio procent bosatta i Belgien och Österrike. Under år 2015 var Tyskland det land som tog emot flest flyktingar bland alla EU-länder, medan Sverige var det land som i förhållande till befolkningen, beviljade flest asylansökningar (OECD 2016). Flera av EU:s medlemsstater, bland dem Sverige, och andra OECD-länder, har redan vidtagit åtgärder för att försöka hantera nyanländas migrations- och integrationsutmaningar (OECD 2016). I samband med det, under de senaste åren har det tillkommit ett antal olika initiativ och program som syftar till att hjälpa utrikesfödda att ta sig snabbare in på arbetsmarknaden. Bara i Göteborg, en stad där 35 procent av befolkningen utgörs av personer födda i utlandet (SCB 2017), finns det 180 sådana initiativ varav en tredjedel av dem drivs av tredje sektorns organisationer (Diedrich & Hellgren 2018).

Som Garkisch, Heidingsfelder och Beckmann (2017) belyser, har rollen som tredje sektorns organisationers spelar inte bara ökat i den meningen att de utförde en mängd olika stödaktiviteter för nyanlända och flyktingar, men också på grund av att det har kommit fler studier gällande tredje sektorn i en kontext av migration. Behovet av fler undersökningar finns dock fortfarande. Emellertid påpekar Garkisch, Heidingsfelder och Beckman (2017) att de flesta studier kommer från länder som t.ex. USA, Kanada och Storbritannien, eftersom de är länder som historiskt sett anses vara invandringsländer (Wang & Handy 2014; Akbari & MacDonald 2014). När det gäller Europa, dyker det upp studier om Tyskland, Italien och Spanien, fortfarande i en liten omfattning och bara i en kontext av händelser från år 2015, eftersom de länderna har tagit emot väldigt många flyktingar. I den gruppen fattas Sverige, landet som har tagit emot mest flyktingar per capita

(UNHCR, 2015). När forskningen belyser olika grupper i en kontext av organisationer inom tredje sektorn, framkommer att vissa är underpresterande, såsom flyktingar, unga och särskilt ensamkommande barn (Garkisch, Heidingsfelder & Beckman 2017). Enligt Eurostat (2016) har 90 000 ensamkommande unga asylsökande kommit till Europa år 2015. Bara i Sverige har över 35 000 ensamkommande barn sökt asyl år 2015 (Migrationsverket 2017 a).

Det finns en del stora satsningar inom EU, och i enskilda EU-medlemsstater på arbetsmarknadsintegration, vilket brukar få mest uppmärksamhet. Det finns också ett antal andra initiativ som drivs av tredje sektorns organisationer, men som inte omfattar åtgärder gällande arbetsmarknadsintegration. Ett av initiativen är Fadderverksamheten som riktas mot ensamkommande barn och ungdomar mellan 14-21 år. Frivilliga personer ansöker om att vara faddrar för att en bli matchade med en ungdom. Syftet med fadderskap är att den unga personen skall få möjlighet att prata svenska, lära känna svensk kultur, komma in i samhället och få stöd i sitt vardagliga liv. Det drivs av en ideell förening, Räddningsmissionen i Göteborg. Därför kommer jag i denna studie att skriva om Sverige för att bidra till att öka kunskapen om volontärarbete. För det första är Sverige det land som har tagit emot flest flyktingar per capita under år 2015. För det andra är Sverige det land som har tagit emot en tredjedel av alla ensamkommande barn i Europa. Och för det tredje är Sverige ett land som inte har undersökts mycket utifrån en kontext av migration och tredje sektorns organisationer. Göteborg är en stad där 35 procent av alla personer har utländsk bakgrund. Det är en stad där fadderverksamhet bedrivs och ett exempel på bristande arbetsmarknadsintegration. En huvudresurs i en fadderverksamhet är volontärer, personer som frivilligt ger sin tid och energi till ungdomar som har kommit till Sverige under flyktingkrisen. Organisationen är beroende av volontärer och att driva fadderverksamheten är omöjligt utan dem. Därför är det viktigt för organisationen att ta reda på volontärernas motiv, deras uppfattningar och upplevelser gällande organisatoriska

aspekter, som t.ex. rekryteringsprocess, stöd och kommunikation. Vidare är det av betydelse att se på de effekter som deltagandet i Fadderverksamheten medför för volontärerna i deras relation till ungdomar och deras syn på migration- och integrationspolitik i Sverige, något som forskningen inte har belyst tidigare. Den här studien är nödvändig för att fylla denna kunskapslucka i vetenskapen som berör effekter av voluntarism och på detta sätt berika litteraturen, samt uppmuntra till diskussion om integration i Sverige.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att analysera faddrars subjektiva uppfattningar om processen med voluntarism och dess effekter. Detta görs genom att utreda människors motiv till att vara volontärer, analysera faddrars uppfattningar och upplevelser av organisatoriska aspekter, såsom rekryteringsprocess, kommunikation med organisationen och stöd från organisationen samt genom att utreda vilka effekter av deltagandet i Fadderverksamheten har haft på faddrars relation till ungdomen och faddrars synsätt på migration- och integrationspolitik i Sverige.

Följande frågeställningar kommer att analyseras:

- Vilka motiv finns hos människor som leder till att de bestämmer sig att bli faddrar?
- Hur faddrar uppfattar och upplever organisatoriska aspekter, såsom rekryteringsprocess, kommunikation och stöd?
- Vilka effekter har deltagandet i fadderverksamhet medfört för faddrars relation till ungdomen och faddrars synsätt på migration- och integrationspolitik i Sverige?

1.3 Disposition

Efter denna inledning till studiens övergripande kontext följer kapitel 2 (bakgrund) med en bredare beskrivning av organisationen – Räddningsmissionen, dess Fadderverksamhet samt information om lagar och regler gällande ensamkommande barn. Därefter behandlar kapitel 3 studiens teoretiska ramverk som utgörs av en samling olika teorier och tidigare studier inom volontärsfältet. Kapitel 4 beskriver metoden som användes i studien, tillvägagångssätt och bearbetning av material. Därefter, i kapitel 5 presenteras resultatet. I kapitel 6 analyseras det empiriska materialet utifrån det teoretiska ramverket. I det sista kapitel 7 sammanfattas resultaten av undersökningens, svaren på studiens frågeställningar och vilka slutsatser som kan dras.

2. Bakgrund

För att kunna sätta studien i en kontext av policyer är det nödvändigt att ge detaljer om olika restriktiva och mindre restriktiva ändringar av policyer som har skett under åren 2016-2018 i asylsystemet i Sverige. Dessa policyer, såsom åldersbedömningar, tillfälliga uppehållstillstånd och gymnasielagen är nyckelfaktorer för att förstå de ensamkommandes situation och även volontärernas senare berättelser. Nedan följer en redogörelse av ovannämnda information med först en kort, inledande text om Räddningsmissionen och dess Fadderverksamhet.

2.1 Räddningsmissionen

Göteborgs Räddningsmission är en ideell förening som bedriver socialt arbete som bygger på en kristen grund. Den har funnits sedan 1953, då Stiftelsen Hjälp åt Hemlösa bildades och senare blev Göteborgs Räddningsmission. I huset i Haga hjälpte man de mest utsatta, genom att erbjuda mat, kläder eller övernattnig. Med tiden har organisationen utvecklats, men rötterna till historien finns kvar. Idag arbetar organisationen med både akuta och förebyggande insatser och strävar efter att skapa långsiktig förändring för de människor de möter. Föreningen leds av 27 kristna församlingar i Göteborg som är huvudmän. Räddningsmissionens vision är "Ett värdigt liv för alla" och den bygger på tre värdegrunder; rötter, riktning och identitet som presenteras i form av ett träd. Kärnan i värdegrunden är Jesus som är det centrala personen i kristendomen. Utifrån den kristna trons sanning som är rötter i trädet, växer grenar. De beskriver riktning, dvs. presenterar vad det betyder att ha Jesus som förebild och hur man ska tillämpa det i det vardagliga livet. Trädets krona kallas för identitet, där alla värdegrunder, såsom rötter och grenar ska växa för att sen kunna återspegla

resultatet av rötternas och grenarnas framväxt. Alla, oavsett kön, ålder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, funktionsnedsättning eller trosuppfattning är välkomna i organisationen. Viljan att arbeta utifrån organisationens riktningar, värderingar och identitetsdrag är av betydelse (Göteborgs Räddningsmissions värdegrund).

2.2 Fadderverksamhet

Fadderverksamheten är ett initiativ som växte fram på begäran av ensamkommande ungdomar som hade önskan att prata svenska, lära känna svensk kultur och knyta kontakter. Den drivs idag av Räddningsmissionen. Fadderverksamheten bygger på att matcha ensamkommande ungdomar upp till 21 år med volontärer som är minst 18 år och som vill bli faddrar. Enligt Räddningsmissionen innebär "Fadderskap" att ha en relation, där det är viktigt att träffas minst en gång i månaden, och att alla eventuella familjemedlemmar har ett intresse för fadderskapet. Vidare fadderskap bygger på den sociala kontakten som man erbjuder ungdomen och inte på ansvar för juridiska och ekonomiska processer kring den unge. Fadderskap är ett frivilligt uppdrag utan ekonomisk ersättning. Idag finns det över 250 ungdomar som matchats med faddrar och behov av ytterligare volontärer finns fortfarande. Fadderverksamheten finns i Göteborg, Mölndal och Uddevalla. Fadderverksamheten startade år 2015, när ett stort antal ensamkommande barn kom till Sverige i samband med flyktingkrisen. För att kunna bli fadder behöver man vara myndig och fylla i en ansökan på hemsidan, vilket leder till att man blir kallad till en intervju. Efter en lyckad rekryteringsprocess görs sedan en matchning, där man matchas utifrån gemensamma intressen (Räddningsmissionen, 2018).

För att kunna få bättre inblick i situationen med mottagandet av flyktingar, särskilt ensamkommande barn, år 2015, presenteras nedan fakta, siffror och även en genomgång av regler gällande asylprocessen för barn.

2.3 Ensamkommande barn och åldersbedömningar

Sverige tog emot nästan en kvarts miljon asylsökande under åren 2014 och 2015. Under 2015 sökte 163 000 personer asyl i Sverige, 2016 var det 29 000 personer och 2017 26 000 (Migrationsverket 2017a). 2015 sökte över 35 000 ensamkommande barn och ungdomar under 18 år asyl i Sverige. Det är en tredje del av alla som kom till Europa under den tiden (Eurostat 2016). Enligt definitionen "Ensamkommande barn är en person under 18 år som kommer till Sverige utan medföljande förälder eller annan legal vårdnadshavare för att ansöka om asyl". En rad förändringar har skett i det svenska asylsystemet. I juni 2016 anpassades svenska regler till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner, vilket resulterade i att antalet asylsökande minskade kraftigt (Migrationsverket 2017a). Under 2017 sökte 1 336 ensamkommande barn asyl, vilket är nästan två gånger mindre jämfört med 2016 (2 199) (Migrationsverket 2017 b & 2016). Under 2017 avgjordes 7 480 asylärenden för ensamkommande barn, varav 5 429 beviljades asyl (Migrationsverket 2017b).

Enligt reglerna i asylprocessen är huvudprincipen att den sökande med sannolikhet ska kunna uppge sin ålder. Detta är viktigt för ensamkommande barn, därför att de behöver kunna visa att de är under 18 år. Den som är under 18 år har andra rättigheter än en vuxen asylsökande. Migrationsverket utreder alla ensamkommande barns ålder genom intervjuer med dem och genom dokumentation från hemlandet. Under flyktingkrisen har många ungdomar kommit till Sverige utan identitetshandlingar och i vissa fall har det varit svårt att avgöra den asylsökandes ålder. Därför införde man på våren 2017 möjligheten att genomgå medicinska åldersbedömningar. Detta för att bestämma åldern på de ungdomar som saknade legitimationshandlingar. Den införda metoden skulle fungera som ett komplement till andra bevis om den sökandes identitet i Migrationsverkets samlade

bedömning. Ansvarigt huvudorgan för medicinska åldersbedömningen är Rättsmedicinalverket (RMV). Metoden bygger på två undersökningar: röntgenundersökning av visdomständer och magnetkameraundersökning av knäled (Rättsmedicinalverket 2018). I nuläget finns det ingen medicinsk metod som exakt kan konstatera en persons ålder. RMV-undersökningen ger inte svar på frågan hur gammal personen är, utan fastställer bara om den är över eller under 18 år. Med hänsyn till detta, utgör undersökningens resultat ett av flera underlag i den samlade åldersbedömningen som Migrationsverket gör (Rättsmedicinalverket 2018).

År 2017 har medicinsk åldersbedömning gjorts i 65 procent av alla asylärenden för ensamkommande barn. Totalt i 7 023 ärenden har ålder skrivits upp till över 18 år, i 5 504 fall har medicinsk åldersbedömning använts och i 1 519 fall inte. Sammanlagt, uppskattar Migrationsverket att 80 procent av asylsökande, där medicinsk åldersbedömning har gjorts, är över 18 år (Migrationsverket 2018).

Ett asylsökande barn bör informeras om möjligheten till en medicinsk åldersbedömning. Dock har det visat sig att i 81 procent av fallen fick inte barnet denna information. Detta framkom vid en kvalitetsuppföljning som Migrationsverket gjorde år 2016. Det framkom också att Myndigheten inte har motiverat varför en ålder har skrivits upp i 19 procent av fallen, trots att detta ingår i handläggarens arbetsuppgifter (Migrationsverket 2017 c). Migrationsverket är den myndighet som inte bara ansvarar för asylprocessen, utan i samarbete med andra institutioner svarar den också för andra uppgifter. För att bättre förstå alla steg i mottagandeprocessen, ges en detaljerad information om detta i nästa avsnitt.

2.4 Myndigheternas ansvar för ensamkommande barn

För mottagandet av ensamkommande barn i Sverige ansvarar ett antal olika aktörer. Det är kommuner, landsting och flera andra myndigheter. Migrationsverket hänvisar varje asylsökande barn till en kommun som ska ansvara för barnets boende och omsorg. I januari 2016 fick Migrationsverket i uppdrag av regeringen att färdigställa en ny anvisningsmodell för ensamkommande barn och unga. Den 1 april 2016 infördes den nya anvisningsmodellen vilken omfattar alla Sveriges kommuner och syftar till att säkerställa att fördelningen av barnen på sikt blir jämnare. Kvoten beslutas av Migrationsverket i samråd med länsstyrelserna och Sveriges kommuner och landsting (SKL) (Länsstyrelsen 2018). Barnet placeras i en kommun men finns med i Migrationsverkets mottagningssystem tills uppehållstillstånd beviljats. År 2017 hade kommunerna mottagit ungefär 8 600 ensamkommande barn (Migrationsverket 2017 d). Varje ensamkommande barn har rätt att representeras av en god man som träder in i vårdnadshavarens ställe. En god man har rätten och skyldigheten att bestämma i alla frågor som rör barnets personliga, ekonomiska och rättsliga angelägenheter. Vidare, har denne uppgiften att stödja barnet i kontakterna med Migrationsverket under handläggningen av asylprocessen. Från den gode mannen förväntas också att denne ska stödja barnet i sökandet efter anhöriga (Migrationsverket 2018 a).

De ensamkommande barnen som beviljats uppehållstillstånd skrivs ut från mottagningssystemet och räknas istället som kommunmottagna i den anvisade kommunen. Handläggningen av frågorna kring ekonomiskt bistånd till barnen samt kommunernas ersättningar ligger inom Migrationsverket ansvarsområde. Länsstyrelsen ser till att det finns möjligheter och resurser för kommunerna att ta emot barnen, sedan förhandlar länsstyrelsen med kommunerna om antalet platser. Inom en kommuns ansvarsområde ligger att utreda barnens behov

och därefter fatta beslut om lämpligt boende och skolundervisning (Migrationsverket 2017 e). De kommuner som har en överenskommelse med Migrationsverket om att ta emot asylsökande barn och ungdomar har rätt till statlig ersättning på 500 000 kronor per kalenderår (Migrationsverket 2018 b). Utöver den nya anvisningsmodellen som Migrationsverket antog på Regeringens uppdrag, kom också lagändringar som myndigheten är skyldig att följa. En av de senaste lagarna som regeringen införde är gymnasielagen. Denna lag påverkar i hög grad ensamkommandes situation och deras framtida möjligheter. För att kunna få en ökad inblick i detta, beskrivs lagens innehåll i nästa avsnitt.

2.5 Gymnasielagen

9 000 ensamkommande barn får en ny chans efter Sveriges riksdag har fattat beslut om nya bestämmelser i den så kallade gymnasielagen. Lagen ger möjlighet till ensamkommande som har fått avslag på sin asylansökan att få uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Detta infördes på grund av Migrationsverkets långa handläggningstider, vilket resulterade i att många ensamkommande hann bli 18 år samt att deras möjlighet att få stanna i Sverige begränsades av detta, eftersom den tillfälliga lagens stramare asylregler började gälla för dem. Man kunde ansöka om uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen från 1 juli 2018 fram till och med 30 september 2018. Kraven som måste uppfyllas för att få uppehållstillstånd enligt lag är följande: personens första asylansökan måste ha registrerats hos Migrationsverket den 24 november 2015 eller tidigare; vid ansökan registrerades personen som ensamkommande och blev anvisad en kommun som skulle ordna boende; när beslutet om utvisning fattades var personen 18 år eller äldre; beslutet om utvisning fattades 15 månader eller senare efter registreringsdatumet, men tidigast den 20 juli 2016 eller senare; personen befinner sig i Sverige och studerar eller har studerat eller har för avsikt att studera på gymnasienivå i Sverige

(Migrationsverket 2018 c). Lagen har bland annat kritiserats av Lagrådet som har till sin uppgift att bereda lagen, dvs. utreda konsekvenserna av förslaget innan den antas av Riksdagen. Lagrådet antog att lagen skulle accepteras dels på grund av beredningen av förslaget och dels på grund av lagförslagets innehåll (Lagrådet 2018). Ett av problemområdena i gymnasielagen är beviskravet på den sökandes identitet, där huvudprincipen är att den sökande ska bevisa sin ålder, precis på samma sätt som i asylansökan. I gymnasielagen görs undantag för denna princip, vilket är väldigt kontroversiellt, eftersom det innebär att uppehållstillstånd får beviljas även om sökandens identitet är oklar, och att han eller hon inte med sannolikhet kan uppge sin identitet. Två av Sveriges fyra migrationsdomstolar vägrar nu tillämpa gymnasielagens sänkta beviskrav. I sitt pressmeddelande (Migrationsdomstolen i Malmö 2018) anser att beredningen har varit för bristfällig. I ett pressmeddelande (Migrationsdomstolen i Stockholm 2018) uppges att det sänkta beviskravet strider mot Sveriges förpliktelser enligt Schengensamarbetet och EU-rätten. Istället anser båda domstolarna att beviskravet för identiteten ska användas på samma villkor som förut. Dock håller Migrationsverket inte med om migrationsdomstolarnas bedömningar och tycker att det sänkta beviskravet för identitet ska användas. Migrationsverket väntar därför på godkännande av fall för en ny sekundärlagstiftning för att inte skapa rättslig osäkerhet för sökanden, men däremot i fall det är uppenbart att personen inte uppfyller grundkraven för ett uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen, kommer myndigheten fortsätta att besluta om avslag. Det finns inget bestämt datum när Migrationsöverdomstolen ger sin bedömning av frågan (Migrationsverket 2018 d).

3. Teoretiska ramverk och tidigare forskning

I den här studien betraktas voluntarism som en process, vilken består av olika etapper. Genom att inkludera alla etapper får man med större sannolikhet en ökad förståelse och en sammanhängande bild av hela processen. Den första etappen handlar om motiv, värderingar och övertygelser som leder till att en individ bestämmer sig för att bli volontär. Den andra etappen handlar om organisatoriska aspekter, vilka inkluderar rekryteringsprocessen som en person behöver gå genom samt kontakter och stöd från organisationen till volontärerna. I den tredje etappen beskrivs effekterna av volontärers deltagande i "det frivilliga arbetet" som volontärer. Det här upplägget syftar till att kartlägga den kunskap som finns inom volontärsfältet och identifiera luckor som denna studie avser att fylla i, samt att skapa ett rikt och omfattande underlag som kan användas som analysverktyg.

3.1 Motiv, värderingar och övertygelser

Voluntarism kan definieras som ett formellt frivilligarbete där olika hjälpaktiviteter erbjuds av en individ till en annan eller till allmänheten utifrån egen vilja och utan direkta ekonomiska eller materiella belöningar (Behnia 2007, Wilson 2000). För att vilja ägna personliga resurser såsom tid, energi och färdigheter åt en organisation och åt att bli volontär måste man vara motiverad (Behnia & Bergin 2001).

Både motivation och mobilisering av individer till att verka sker på individuell nivå (Olson 1971). Enligt en teori om grupper, om man vill att en individ ska agera på ett grupporienterat sätt (dvs. för gruppens

bästa) behövs det ett enskilt och selektivt incitament. Detta incitament skall inte riktas till gruppens gemensamma bästa, utan till en individ (Olson 1971, s.51). Bland selektiva incitament finns olika typer, såsom ekonomiska, moraliska, sociala och psykologiska. Människors motivation kan också byggas på en önskan om att vinna prestige, skapa nya relationer eller uppnå status i samhället (Olson 1971, s.60f). I fallet med voluntarism, när det inte finns några direkta ekonomiska incitament för att uppnå gruppens bästa, kan detta tillfälle skapa möjligheter för uppkomsten av ett socialt incitament. Om några personer som är vänner och verkar inom samma grupp, för gruppens bästa, och en individ plötsligt lämnar verksamheten, kan andra medlemmar använda sig av socialt tryck. Detta är ett sätt att uppmuntra dem att delta i arbetet som ligger i gruppens intresse, annars kan den sociala gruppen utesluta dem, vilket riskerar att leda till en förlust av sociala förmåner. Sådana åtgärder kan vara effektiva, eftersom dagliga observationer visar att de flesta människor uppskattar social status, personlig prestige och självkänsla. Social status och social acceptans är individuella, inte kollektiva företeelser. Därför utgör sociala sanktioner och sociala belöningar selektiva incitament. De ingår i de typer av incitament som kan användas för att mobilisera gruppen, men kärnan ligger i selektiva incitament, för de skiljer sig åt mellan vilka individer som stödjer arbetet för gruppens bästa och vilka som inte gör det (Olson 1971, s.60f).

Det finns också en annan typ av socialt tryck som kan uppstå inom ideella organisationer. Den här typen genereras inte av vänner vid direkt kontakt, utan via massmedia. Om det finns något som belyses i media på ett kontinuerligt sätt och presenteras i form av propaganda, kan detta påverka människors sätt att verka på (Olson 1971, s.63). Sådana effekter kunde man se under åren 2015-2016, när en "flyktingström" kom till Europa. I Tyskland hade t.ex. 50 procent av de människor som valde att frivilligt hjälpa flyktingar, hört och sett väldigt mycket vålds- och krigsscener på tv (Roth 2018, s. 771). Volontärer i Grekland förklarade att det var omöjligt att förbli likgiltig inför

bilderna av flyktingar de såg i media och bland annat därför ville de hjälpa (Chtouris S. & DeMond S. Miller 2017). Vad det är som gör att människor bestämmer sig att arbeta frivilligt, har funnits på agendan de senaste åren inom volontärfältet (Behnia 2012; Roth 2018; Greenspan, Witmer-Sinha & Handy 2011; Cnaan, Goldberg-Glen 1991; Clary, Snyder & Ridge 1998; Garner, Garner 2011; Wilson 2000; Wilson 2012). Den mest förekommande skildringen av motiv hos människor anger att de arbetar frivilligt på grund av altruistiska skäl, för att upprätthålla eller förbättra välbefinnandet hos andra eller av egoistiska skäl (Behnia & Bergin, 2001; Handy & Greenspan 2008; Wymer, Riecken & Yavas 1996; Garner & Garner 2011). Dock poängterar Dekker & Halman (2003, s.3f) att volontärer har svårt att skilja mellan altruistiska och egoistiska motiv, när man för diskussioner med dem, eftersom de inte tänker utifrån sådana kategorier. Andra studier säger att människor kan bli volontärer genom att bli involverade i andra, dvs. familj, vänner, skolan eller andra organisationer (Dekker & Halman 2003 s.5, Wilson 2000,) och att de väljer att arbeta frivilligt för att de kanske vill hjälpa andra, ge någonting tillbaka till samhället, träffa andra människor, lära sig nya saker (Behnia 2012, Wymer & Starners 2001, Wilson 2012, Clary et al.1998). Volontärer som vill hjälpa andra vill också att volontärbetet ska ge dem en givande upplevelse. Cnaan och Goldberg-Glen (1991) jämförde 258 svar från volontärer och 104 från icke-volontärer. De har listat 28 motiv från tidigare studier och drog slutsatsen att volontärer som arbetar frivilligt, kombinerar olika motiv generellt och kan beskriva dem som en "givande upplevelse" (Cnaan & Goldberg-Glen 1991). Till en annan grupp av motiv, tillhör värderingar och övertygelser. Religiösa personer exempelvis, genom sin personlighet, utbildningsnivå och/eller teologiska uppfattningar tenderar att vara mer villiga att utföra volontärbete än icke-religiösa människor (Roehlkepartain, Naftali, & Musegades (2000) se Greenspan et al. 2011, s. 3). Volontärbete som stödjer utsatta grupper i samhället upprätthåller religiösa skyldigheter för att hjälpa de mest behövande och främja religiösa

värderingar, såsom kärlek och service till andra (Wineburg (2001) se Greenspan et al.2011, s.3). På grund av det kan volontärarbete betraktas som en expansion av religiösa övertygelser (Harris 1996).

Wilson (2012) lyfter upp känslan av solidaritet, vilken också kan betraktas som en motivationsfaktor, särskilt inom voluntarism för politiska organisationer eller i svar till kriser. Efter attacken på World Trade Center i New York 2001, ville väldigt många personer hjälpa offren på alla möjliga sätt och anmälde sig till frivilligarbete (Beyerlein & Sikink, 2008, s.196) Liknande solidaritetsinslag kunde man upptäcka under det som kallas "flyktingkrisen" i Europa 2015-2016, då många volontärer i Grekland bestämde sig för att engagera sig i frivillig- och solidaritetsarbete för att hjälpa de mest behövande (Chtouris S. & DeMond S. Miller 2017).

Som forskningen visar, är motiven till frivilligarbete varken endimensionella eller homogena (Cnaan & Goldberg-Glen 1991). Olika befolkningsgrupper kan vara motiverade till volontärsbete på grund av olika skäl som kan vara en kombination av en mängd varierande faktorer (Greenspan et al. 2011, Cnaan & Goldberg-Glen 1991).

3.2 Organisatoriska aspekter

3.2.1. Rekrytering

Utöver kännedomen om motiv till voluntarism som organisationer bör skaffa sig (Hobson, Rominger, Malec, Colleen, Hobson M. A & Evans 1997; Peggy & Shields 2009), finns det ett antal olika aspekter som bör tas hänsyn till i verksamhetsarbete. Organisationer behöver höra volontärers åsikter om sina upplevelser och uppfattningar om organisationens arbete, rekryteringsprocessen, och om kommunikationen med organisationen och stödet som de får. Allt detta utgör tillsammans en samling av element som ryms under ett tak som kallas organisatoriska aspekter. Volontärernas röst och deras

feedback är en viktig källa för vidare utvecklingsarbete för organisationen och dess anställda (Garner & Garner 2011). I det första steget, när människor är motiverade och har bestämt sig för att arbeta frivilligt, sker ett val av organisationen där man vill verka (Behnia & Bergin, 2001). Rekryteringen är ett resultat av en process där den ena delen är när volontärer väljer organisationer och den andra delen är när organisationer väljer volontärer (Behnia & Bergin 2001, Wymer & Starners 2001). Rekryteringsprocessen är viktig både för organisationer och för volontärer, på grund av att rekryteringsstrategier är förknippade med det faktum att man vill motverka hög personalomsättning, när det gäller frivilliga krafter. Dåliga rekryteringsmetoder kan leda till oönskade effekter. Volontärer som rekryteras ineffektivt kan få en missvisande bild av volontärbetet, vilket kan resultera i att de kan vara olämpliga kandidater till efterfrågade uppgifter (Wymer & Starners 2001). Det är bland annat därför viktigt att organisationen är tydlig vad gäller presentationen och definitionen av sina behov innan de påbörjar rekryteringen (Wymer & Starners 2001, Behnia 2007). Kärnan i hela rekryteringsprocessen är att organisationen förstår och skaffar sig kunskap om motiv som finns hos människor som bestämmer sig för att arbeta frivilligt (Hobson et al. 1996; Peggy & Shields 2009). Förutom att ta reda på motiven hos blivande volontärer, spelar kommunikationen också en viktig roll. Wymer & Starners (2001) understryker att, för att uppnå hög effektivitet i rekryteringsprocessen måste det finnas en personlig kommunikation, dvs. ett interaktivt utbyte mellan rekryteraren och den potentiella kunden. Den skapar möjlighet för att rikta samtalet till den personen man är i kontakt med. Rekryteringen påverkas bland annat av organisationens definition av kundbehov, resurser som anses lämpliga för dessa behov och potentiella innehavare av dessa resurser (Behnia 2007). När man tittar på hur människor väljer ut organisationer som de vill verka i, har studier påvisat att det finns faktorer och aspekter som avgör deras val. Organisationen som volontärerna väljer måste av kunderna uppfattas

positivt och den första kontakten med organisationen är av betydelse (Behnia, 2007; Behnia & Bergin, 2001). Studier visar att individer tenderar att välja att arbeta för organisationer som relaterar till deras personliga värderingar och ideologier. De blir också mer positiva till organisationer som har ett bra rykte och känner tillhörighet med målgruppen som organisationen riktar sig till (Behnia, 2007; Behnia & Bergin, 2001; Wilson 2000; Wymer & Starners 2001). Om volontärerna får en dålig uppfattning om en rekryterare, kan detta påverka organisationens rykte negativt och resultera i att volontärer inte söker sig till den organisationen (Behnia & Bergin 2001).

Rekrytering av volontärer är en utmaning för organisationer. En komplex uppsättning av individuella och strukturella faktorer såsom individuella motivationer och resurser, samhällliga normer och värderingar samt regeringens politik påverkar arbetet med den processen (Behnia 2007). Yanay och Yanay (2008) poängterar att en faktor som kan göra rekryteringsprocesser och strategier för att motverka hög personalomsättning bland volontärer svårare, är motivationen som driver människor. Detta beror på att motivationen för att börja arbeta som volontärkan skilja sig från motivationen som bestämmer om man ska fortsätta vara volontär. Effektiva rekryteringsstrategier är resultatet av en välplanerad, väl genomförd serie aktiviteter. Det är också viktigt att komma ihåg att rekryteringen och bibehållandet av volontärer står i relation till varandra. Effektiva rekryteringsmetoder och fungerade strategier att bibehålla frivilliga krafter, minskar behovet av nya volontärer (Wymer & Starnes 2001).

3.2.2 Kommunikation med organisationen och stöd till volontärer

Kampen för en låg personalomsättning beror också på vad som händer mellan volontären och organisationen, mellan volontären och den anställda personalen, och mellan volontären och kunden (Studer & Schnurbein 2013). Det frivilliga engagemanget påverkas därför av

relationer med organisationen och deras kunder. Relationen mellan volontären och organisationen är ömsesidigt fördelaktigt, men spänningar och konflikter mellan personal och volontärer har en negativ inverkan på volontärernas samarbete med en organisation (Wilson 2012). Volontärer kan t.ex. lämna verksamheten (Garner & Garner 2011). Bennett och Barkensjö (2005) fann i sin studie att volontärers dåliga erfarenheter var negativt förknippade med volontärers tillfredsställelse och engagemang. Resultatet av deras studie är ett bevis på att negativa erfarenheter påvisar vikten av organisatoriskt stöd, där sådant stöd fick särskild betydelse i volontärers svåra situationer. Det är bland annat därför kommunikationen mellan volontärer och avlönade anställda i organisationen är viktig. Däremot främjas engagemanget och viljan att stanna i en organisation av positiva relationer mellan anställd personal och volontärer (Callow 2004). Forskning visar att engagemanget bland volontärer tenderar att öka, när volontärer får stöd från organisationen, kan delta i beslutsfattandet och är uppskattade av organisation och kunder. Känslan av att volontärers arbete gör skillnad gentemot kunden och organisationen ökar de frivilligas engagemang (Behnia 2012, Wymer & Starnes 2001, Wilson 2012, Garner & Garner 2011, Studer & Schnurbein 2013). Likaså poängterar Garner & Garner (2011) att organisationer kan öka volontärers engagemang genom att kommunicera vikten av organisationens arbete och volontärers bidrag till det arbetet.

Bennett och Barkensjö (2005) bevisade att organisatoriskt engagemang, såsom kommunikation, informationsutbyte och utbildning för volontärer är viktiga faktorer som påverkar både individer som söker till det frivilliga arbetet och organisationens rykte. Boezeman och Ellemers (2008) anger också att volontärers engagemang i slutändan baseras på den uppfattade betydelsen av frivilligt arbete och sättet på vilket de har uppfattat stödet från organisationen. Enligt deras argument har den upplevda meningen av arbetet ökat volontärernas

positiva uppfattning av organisationen, medan det uppfattade organisatoriska stödet har ökat volontärernas respekt för organisationen. En av de mest förekommande anledningarna till varför människor väljer att sluta arbeta frivilligt är gapet mellan förväntningarna på och erfarenheten av volontärarbete. Detta gap kan utgöras av missnöje med stöd från organisationen eller typen av "kunder" (Tomeh 1981). Det antas ofta att volontären och kunden kommer att komma överens på grund av det ömsesidiga utbytet, där den ena behöver volontärservice och den andra vill ge den (Behnia 2007). Det är dock viktigt att lyfta att voluntarism kopplar ihop två främmande personer som förväntas ha varsin roll där den ena är volontär och den andra är kund. Risken är att volontären kan känna brist på intresse för relationen med kundens (Behnia 2007).

I den situation då man har tilldelat en kund till en volontär, är det därför av betydelse att volontären är nöjd med de uppgifter den har fått, med kunden och behandlingen från organisationens sida (Behnia 2007, Behnia & Bergin 2001, Wilson 2000, Wymer, Becky & Starnes 2001). Studier pekar på att meningsfullhet i volontärarbetet i högre grad leder till att volontärer tenderar att fortsätta sina uppdrag (Behnia 2007, Behnia & Bergin 2001, Wilson 2000, Wymer & Starnes 2001, Murrant & Strathdee 1995). Uppgifter som uppfattas som krävande, tuffa eller tråkiga kan leda till att volontären lämnar organisationen (Behnia 2007, Behnia & Bergin 2001, Wilson 2000, Wymer & Starnes 2001).

Reaktioner hos andra kan också påverka volontärers beslut om att fortsätta sina uppdrag. Negativa uppfattningar från släktingar, vänner och andra volontärer kan resultera i att de väljer att sluta arbeta frivilligt (Behnia och Bergin 2001, Wymer, Riecken & Yavas 1996). Sättet på vilket man behandlar nya frivilliga krafter är därför av särskild betydelse. Nya volontärer behöver komma in i den nya rollen och känna tillhörighet till teamet genom att integreras med andra volontärer. De behöver stödja varandra och lära känna varandras svårigheter och prestationer. Socialt stöd är en nyckelfaktor som

lockar andra potentiella volontärer (Wymer & Starnes 2001). Likaså poängterar Mitchell och Taylor (2004) att firandet av frivilliga prestationer är ett viktigt sätt att främja fortsatt engagemang. Farmer & Fedor (2001) har också påvisat att interaktionen mellan volontärer har en positiv inverkan på volontärbetet, vilket tyder på att ideella organisationer ska bygga ett socialt nätverk som uppmuntrar volontärer att engagera sig.

Som forskningen belyser är alla organisatoriska aspekter, såsom rekryteringsprocess, kommunikation med organisationen och stöd från organisationen till volontärer av betydelse och påverkar både organisationen och volontärer på olika sätt. Effektiv rekryterings och kommunikationsstrategier minskar risken för en hög personalomsättning bland volontärer och stödet från organisationen ökar volontärernas engagemang. Röster från frivilliga krafter och deras feedback är därför av betydelse och fungerar som en viktig källa för organisationens arbete och dess anställda i utvecklingen av verksamheten (Garner & Garner 2011).

3.3 Effekter av voluntarism

3.3.1. Hälsorelaterade effekter

Störst uppmärksamhet när det gäller forskning kring effekter, konsekvenser och fördelar med voluntarism har ägnats åt hälsorelaterade aspekter (Wilson 2012). Man har noterat mentala och fysiska hälsofördelar (Greenfield & Marks, 2004; Li & Ferraro, 2006; Thoits & Hewitt, 2001). En del studier bekräftar att volontärer tenderar att vara mindre mottagliga för symptom på depression (Hong & Morrow-Howell, 2010) trots att man i vissa studier endast har hittat dessa effekter hos subgrupper, såsom äldre (Kim & Pai 2010). Volontärbetet kan vara en bra buffert mot stress. Tiden som personer har tillbringat med att utföra volontärbete hjälpte dem att koppla av och att glömma bort stressen som deras dagliga arbete

medförde (Mojza, Lorentz, Sonnentag & Binnewies 2010). Änkor som har ägnat sin tid åt volontärarbete, efter att deras män har dött, har visat en långsammare ökning av symptom på depression (Li 2007 i Wilson 2012). Det är dock viktigt att poängtera att voluntarism inte alltid medför positiva effekter, när det gäller hälsan (Wilson 2012). Allt beror på de aktiviteter som utförs i samband med uppdraget. Män som arbetar frivilligt vid katastrofer, som t.ex. jordbävningar, terrorattacker eller liknande lider känslomässigt (Thormar, Gersons, Juen, Marschang, Djakababa & Olff 2010).

3.3.2. Sociala och socioekonomiska effekter

Förutom hälsorelaterade aspekter har även sociala och socioekonomiska fördelar funnit sin plats i volontärsfältet. Voluntarism medför en ökning av det sociala kapitalet (Cnaan & Goldberg Glen 1991, Govekar & Govekar 2002, Handy & Greenspan, 2009, Handy & Mook 2011). En studie i Kanada har exempelvis undersökt om och hur volontärarbete kan påverka invandrars försök att återvinna socialt och mänskligt kapital som förlorades i migrationsprocessen. De har funnit att immigranter som arbetar frivilligt kan se positiva effekter av sitt volontärarbete, dvs. det bidrar till deras sociala och ekonomiska integration (Handy & Greenspan, 2009).

Atkinson (2018) har i sin studie undersökt ett mentorprogram i Australien, vilket var riktat till personer med flyktingbakgrund. Programmet som denna fallstudie baserades på, syftade till att genom mentorskap stödja personer med flyktingbakgrund och hjälpa dem att förvärva de färdigheter de behövde för att integreras i samhället. Volontärer (mentorer) som var intresserade av att dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper träffade flyktingar och diskuterade olika saker. Det visade sig att, beroende på interaktion och kommunikation mellan mentor och adept, detta kunde leda till förändringar i livet hos den ena eller den andra, dvs. bättre förståelse för kulturella skillnader, varandras bakgrund och erfarenheter (Atkinson 2018).

Många volontärer förbättrar sina karriärmöjligheter och får bättre arbete genom erfarenhet av voluntarism (Handy & Greenspan 2009, Handy & Mook 2011). Studenter arbetar frivilligt för att förbättra sina chanser i tävlingen om tillträde till prestigefyllda institutioner för högre utbildning. Denna övertygelse har troligen orsakat den senaste ökningen av volontärarbete bland gymnasieelever och högskolestudenter i länder som Kanada och USA (Handy, Cnaan, Hustinx, Kang, Brudney, Haski-Leventhal & Zriniscak 2010).

Forskning har också visat att volontärer som känner sig uppskattade i sitt volontärarbete, är mer tillfredsställda med sitt liv generellt (McMunn, Nazroo, Wahrendorf, Breeze & Zaninotto, 2009). Andra undersökningar har även visat att volontärer tenderar att vara mer politiskt aktiva än icke-volontärer och att voluntarism spelar en roll i den politiska socialiseringen (Wilson 2000).

Man kan konstatera att de flesta studier på effekter av voluntarism, belyser de individuella fördelar man får i utbyte för sitt frivilliga arbete. En aspekt som inte lyfts i forskningen är studier kring hur frivilligt arbete med "kunder" har påverkat volontärers syn på stat, samhälle och politiska system. Sammantaget visar denna forskningsöversikt en omfattande bild av alla etapper av processen med voluntarism som skall vara fördelaktig för utformningen av mitt analysverktyg. Den belyser olika etapper, såsom motivet till att vara volontär, organisatoriska aspekter, inklusive rekryteringsprocess och kommunikation, stöd från organisationen samt effekter av voluntarism. Genom att lyfta dem, vill jag kartlägga den kunskap som finns inom volontärfältet och identifiera luckor som denna studie syftar till att fylla, samt skapa ett underlag för analysverktyget. Studier som har fokuserat på motiv till frivilligt arbete har påvisat att motiv inte är homogena och väldigt individuella, och att de bland annat beror på kontexten och omständigheterna i vilka man verkar. I fallet med studier kring organisatoriska aspekter, är studier avseende rekrytering begränsade i antal och för de mesta lyfts organisationens perspektiv fram. Det läggs mindre fokus på volontärernas röst och deras uppfattningar och upplevelser av denna process. Kommunikation och stöd

från organisationen till volontärer har varit av intresse i forskningen och bekräftar vikten av att ta hänsyn till denna aspekt i undersökningar om frivilligarbetet. Wilson (2012) har dessutom lyft fram behovet av fler studier kring volontärers uppfattningar om sina relationer till kunder, anställd personal och andra volontärer. Angående effekterna av voluntarism har forskningen för det mesta ägnat sig åt hälsorelaterade, sociala och socioekonomiska aspekter. Genom att lyfta den tredje etappen av voluntarism, syftar denna studie till att fylla den kunskapslucka som finns inom forskningen, dvs. effekter som deltagandet i "det frivilliga arbetet" medför för volontärer när det gäller synen på det politiska systemet, staten och samhället.

Med avseende på ovanstående resonemang kommer denna studie i form av kvalitativa intervjuer med volontärer (faddrar) att identifiera vilka motiv som finns hos människor och som leder till att de väljer att bli volontärer (faddrar), deras uppfattningar om organisationens rekryteringsprocess, dess stöd och kommunikation samt faddrars uppfattningar om hur deltagandet påverkat dem och deras syn på migrations- och integrationspolitik i Sverige.

4. Metod

För att besvara studiens frågeställningar om vilka motiv som finns hos människor och som leder till att de bestämmer sig för att bli faddrar, hur faddrar uppfattas och hur de upplever de organisatoriska aspekterna, såsom rekryteringsprocess, kommunikation och stöd; vilka effekter som deltagandet i fadderverksamhet har medfört för faddrarnas relation till ungdomar och faddrarnas synsätt avseende migration- och integrationspolitik i Sverige, har en kvalitativ ansats i form av semistrukturerade intervjuer tillämpats. Studien fokuserar på att analysera människors uppfattningar och upplevelser av voluntarismprocessen och dess effekter. En kvalitativ metod är lämplig att använda sig av (Hallin & Helin 2018, s.10). De semistrukturerade intervjuerna har utförts enligt en intervjuguide (se bilaga 3) där frågorna formulerades på förhand utifrån det teoretiska ramverket som bygger på en samling olika teorier och resultat från tidigare studier från volontärsfältet. Semistrukturerade intervjuer består av förutbestämda öppna frågor, som ger respondenterna utrymme att svara fritt. Intervjuaren får också möjlighet att ställa följdfrågor, vilket kan vara ett hjälpverktyg för att skapa dialog. Med hänsyn till studiens syfte, utgörs studieobjekten i denna undersökning av volontärer som är verksamma inom Räddningsmissionen och dess Fadderverksamhet. Respondenterna behöver vara eller ha varit faddrar inom Räddningsmissionen, under så lång tid som möjligt för att kunna skapa utrymme för reflektioner över tid, men beroende på antalet villiga respondenter som vill delta i studien. Andra som har varit faddrar en kortare tid tas också in i studien. Ålder, kön, yrke och andra liknande faktorer har ingen betydelse i denna undersökning, eftersom fokus ligger på människors erfarenheter, inte deras bakgrund.

4.1 Tillvägagångssätt

Intervjuerna har genomförts under november månad 2018 i Göteborg med volontärer som är eller har varit faddrar till ensamkommande barn i Räddningsmissionen under perioden 2016-2018. I det första steget tog författaren kontakt via e-post med en ansvarig för Fadderverksamheten inom Räddningsmissionen i Göteborg och informerade om studiens detaljer, såsom: syfte, metod och anonymitet för alla deltagare. Efter detta har ett personligt möte ägt rum med den ansvarige för Fadderverksamheten, där man kom överens om på vilket sätt man ska få deltagare till studien. Författaren har då formulerat ett e-postmeddelande (se bilaga 1) som projektledaren har skickat ut till faddrarna i några omgångar. I den första omgången har meddelandet gått ut till de volontärer som har varit faddrar under längst tid, sedan Fadderverksamheten startade. Efter det har sju personer anmält sitt intresse att delta i undersökningen. På grund av att författaren önskade fler respondenter, skickades meddelandet ut till nästa grupp som omfattade alla som har varit eller är faddrar och inte var med i den första gruppen. Efter det andra utskicket har tre deltagare tillkommit. På grund av att antalet respondenter fortfarande är litet har författaren tagit kontakt med den ansvarige för Fadderverksamheten och bitt om att skicka en påminnelse, men bara till den första gruppen, dvs. de personer som har varit faddrar under längst tid. Detta resulterade i att väldigt många svar kom in. För att undvika ett selektivt urval har författaren använd sig av principen: "först till kvarn" och bokat in intervjuer med ytterligare nio personer. Till övriga personer som författaren inte kunde intervjuar, på grund av att målet med antalet respondenter och tidsbegränsningen hade uppnåtts, har ett e-postmeddelande skickats ut med tack för engagemanget och viljan att ställa upp.

Sammanlagt har 19 intervjuer genomförts i form av personliga möten. Tid och plats för intervjun bestämdes via e-postmeddelande och anpassades till respondenternas önskemål. De flesta intervjuer skedde

på Campus Haga i Göteborgs universitetslokaler, för att garantera en lugn och tyst miljö. I andra fall har platserna varierat. Vissa önskade bli intervjuade på sina arbetsplatser, andra på kaféer eller restauranger under lunchtid. Före intervjun har varje respondent blivit informerad skriftligen (se bilaga 2) om studiens syfte, praktiska saker och etiska aspekter såsom konfidentialitet, frivillighet och anonymitet, och alla har skrivit under. Efter godkännande från respondenterna, har intervjuerna spelats in med mobiltelefon. Varje intervju har följt en tidigare upprättad intervjuguide som utgår från ett teoretiskt ramverk i form av öppna frågor. Längden på samtalet varierade mellan respondenterna, och tog mellan 20 och 40 minuter.

4.2 Bearbetning av materialet

Efter genomförandet av intervjuerna har det inspelade materialet transkriberats ordagrant. Respondenterna har anonymiserats genom tilldelning av nummer istället för namn. Alla eventuella saker som hade kunnat avslöja någons identitet har plockats bort från de citat som använts i studien. Transkriberade intervjuer har analyserats med hjälp av NVivo-programmet för en kvalitativ dataanalys. I första steget läste författaren genom det transkriberade materialet för att få en övergripande förståelse för uppgifterna som helhet. I nästa steg läste författaren noggrant varje intervju för att identifiera nya mönster, teman och kategorier. Med hjälp av NVivo involverade detta steg en kategorisering av data genom att använda etiketter på fragment av det transkriberade materialet. Sedan gick författaren igenom alla citat inom respektive kategori och försökte analysera och konstatera vad och vilka svar som är oftast återkommande, vad som sticker ut, för att i nästa steg kunna välja ut de mest representativa citaten och presentera dem i resultatet.

4.3 Metoddiskussion

Vid en kvalitativ ansats i form av intervjuer, finns det alltid en risk att en viss effekt av intervjun blir att respondenter anpassar sina svar till vad de uppfattar att det förväntas av dem. Detta är svårt att eliminera men författaren har haft det i åtanke under arbetets gång. Vissa frågor kändes ganska stora för några respondenter, vilket kan vara både positivt och negativt. Det positiva är att det ges utrymme till respondenten att svara fritt och på ett omfattande sätt. Det negativa är att det kan vara förvirrande för respondenten att förstå vad frågan handlar om och intervjuaren behöver då vägleda respondenten till viss grad, men detta ska undvikas. Under intervjuerna har ett antal situationer uppstått, där intervjuaren har behövt anpassa sina frågor. Ibland har inte alla ställts med tanke på respondenternas bästa och respekten för deras känslor. För varje intervju har författaren troligen skaffat sig mer kunskap och förståelse för ämnet och variationen i respondenternas olika situationer. Intervjuaren hade möjligtvis kunnat ställa bättre följdfrågor, för att undvika att intervjuerna i början av processen skiljer sig från dem i slutet av processen. 19 intervjuer har generat ett rikt och omfattande material, även om vissa svar har varierat mycket och gjort det svårare att genomföra analysen. Ett större antal intervjuer hade behövts för att generalisera resultatet, men på grund av tidsbegränsning var det inte möjligt att intervjua fler personer.

4.4 Analysverktyg

Intervjufrågorna har formulerats utifrån en operationalisering av den teoretiska referensramen och tidigare forskning. Den första kategorin är motiv, värderingar och övertygelser; den andra är organisatoriska aspekter med två underkategorier: rekryteringsprocess samt kommunikation och stöd. Den tredje kategorin är effekter av voluntarism

med två underkategorier: faddrars relation till ungdomar och faddrars syn på migrations- och integrationspolitik i Sverige. Den tredje kategorin effekter av voluntarism till skillnad från övriga två, bygger bara delvis på det teoretiska ramverket och tidigare forskning, eftersom den syftar till att fylla i den kunskapslucka som finns i forskningen, dvs. effekter av det "frivilliga engagemanget" hos volontärer gällande deras syn på staten, samhället och det politiska systemet. Nedan följer en kort beskrivning och operationaliseringen av kategorier som används i det teoretiska ramverket och tidigare forskning.

4.4.1 Operationalisering av motiv, värderingar och övertygelser

Motiv, värderingar och övertygelser i stort innefattar anledningar till varför människor bestämmer sig för att bli volontärer, vilket i det här fallet handlar om att bli fadder. Respondenterna lämnades utrymme till att själva identifiera motiven till det frivilliga engagemanget. Då motivet till att bli volontär beror på situationen och omständigheterna som råder när man bestämmer sig för att medverka, ställdes frågan om längden på fadderskapet och tidpunkten då det startade, för att fånga kontexten. För att få en ännu mer omfattande bild av motiven till fadderskapet, ställdes frågor om personen hade tidigare erfarenhet av volontärbete, för att se om det hade någon betydelse för deras beslut.

4.4.2 Operationalisering av organisatoriska aspekter

Organisatoriska aspekter inbegriper faddrarnas uppfattningar om organisationen dvs. Räddningsmissionen och deras arbete inom Fadderverksamheten. För att kunna ge konkreta rekommendationer till organisationen, var det nödvändigt att ställa frågor till

volontärerna om deras syn på Räddningsmissionen som organisation och deras arbete kring Fadderverksamheten. Respondenterna fick reflektera över Räddningsmissionens värdegrund och fundera på om de knöt an till dem. En av de centrala punkterna i voluntarism-processen är rekryteringen. Därför fick respondenterna uttala sig om detta och beskriva sina upplevelser. Denna kategori inrymmer till stor del också uppfattningar och upplevelser kring kommunikation med organisationen och stöd som faddrarna fick eller inte fick ifrån Räddningsmissionen. Sammantaget har detta gett utrymme till respondenterna att fundera över hur organisationen skulle kunna förbättra sitt arbete inom fadderverksamhet.

4.4.3 Operationalisering av effekter av voluntarism

Effekter av voluntarism avser resultatet av deltagandet i Fadderverksamheten. Den här kategorin innefattar två underkategorier. Den första handlar om relationen mellan fadder och ungdom, förväntningar och känslor inför första mötet, gemensamma aktiviteter, hur relationen mellan dem har utvecklats och vad man fick ut av den. Den andra kategorin avser faddrars uppfattningar om migrations- och integrationspolitiken i Sverige, vad deltagandet i Fadderverksamheten har lett fram till men också faddrars tidigare uppfattningar om migrations- och integrationspolitik i Sverige innan de gick med i Fadderverksamheten. Respondenterna fick också möjlighet att göra eventuella tillägg. Alla underkategorier tillsammans skapar en helhetsbild av hur faddrars engagemang i Fadderverksamheten har påverkat deras relation till en ungdom och deras syn på samhället, staten och politiken. I nästa avsnitt kommer resultatet att presenteras enligt ovan beskrivna kategorier.

5. Resultat

5.1 Motiv, värderingar, övertygelser

För att kunna sätta sig in i situationens kontext har respondenterna tillfrågats om startdatum för sitt uppdrag. Nästan alla intervjuade personer, med två undantag har anmält sin vilja att bli faddrar inom Räddningsmissionen under hösten 2015 och det som kallades för "flyktingkrisen". På grund av ett stort antal ansökningar och en tidskrävande matchningsprocess kunde de flesta volontärer börja sitt uppdrag 2016 med i enstaka fall 2017. Majoriteten av studiens deltagare har också angivit att de har utfört någon form av volontär-, ideellt eller föreningsarbete.

Vid en diskussion om den stora frågan varför människor ville bli faddrar, var det mest förekommande motivet på en generell nivå, viljan och behovet av att hjälpa andra och bidra på något sätt, eller som många formulerade det "att göra något". Förutom det generella och allmänna motivet att hjälpa andra, har respondenterna uppgett andra, mer specifika motiv, som har skiljt sig mycket åt och därför är det viktigt att presentera dem alla. Utformningen och omfattningen av uppdraget utgjorde viktiga aspekter innan personerna bestämde sig för att bli "faddrar". För några personer hade det stor betydelse att man kunde delta i fadderverksamhet som en hel familj. Denna skapade möjlighet för många att anpassa det frivilliga engagemanget till sin livsstil och gjorde det även möjligt att föra värderingarna vidare till sina barn. Utöver detta uttryckte respondenterna att de ville dela med sig av sin inskaffade kunskap i arbetet med personer från andra kulturer:

Jag tänker att jag har en människosyn från början där jag tycker att det är väldigt viktigt att hjälpa varandra. Att jag har rest mycket sen jag var liten och jobbat med människor som har kommit från olika delar av världen eller varit bosatta i Sverige med olika bakgrund, och jobbat

mycket med olika kulturer, har jobbat med asylsökande, så jag har mycket kunskap. När det började komma mycket folk 2015 kände jag att jag ville göra något. Samtidigt fick vår familj vårt andra barn så vi tyckte väl inte att vi hade kunnat bli familjehem eller något sådant stort, men vi var ju beredda på att om någon behövde sova några enstaka nätter och så, det blev det inte och sen så såg vi det där, och så kom vi fram till att det ändå är något vi vill göra och vi gjorde det som en familj, att vi såg det som någonting viktigt för våra barn, så att det är liksom att föra vidare vad vi tycker är viktigt (Respondent 17).

Motivet till att delta i fadderverksamheten framställdes också som ett sätt att manifesteras sina politiska åsikter. En av respondenterna ville genom sina handlingar göra motstånd mot den politik som ett av riksdagspartierna - Sverigedemokraterna - driver:

Det var i egentligen ett gemensamt beslut med min man för vi var väldigt ledsna över det politiska läget som Sverigedemokraterna bidrar till. De får mandat då det är många som röstar på dem som en lite personlig motreaktion till någonting som jobbar åt ett annat håll. Det var viktigt för oss (...) (Respondent 13).

Bland andra enskilda motiv till fadderskapet, har det framkommit att det frivilliga engagemanget ansågs som något naturligt och var relaterat till ett tidigare engagemang inom volontärarbete eller som en självklarhet, vilket en av respondenterna har kopplat till sitt stora antal barnbarn. För några andra intervjuade personer var konkreta handlingar det individuella motivet. Människor uttryckte att de ville göra något konkret för samhället, som förmodligen hade kunnat bidra till att motverka kriminalitet och främja arbetet med integration:

(...) vi tyckte väl att vi vill göra något konkret, då när det var väldigt många som kom hit och många ensamkommande, att det kändes väldigt viktigt just med någon ung, att det kan gå så snabbt så där att antingen så hamnar man på rätt spår eller så hamnar man på ett dåligt spår (Respondent 16).

Jag fick en känsla av att det kom väldigt mycket personer från andra länder till Sverige samtidigt. och vi förstod - jag och min familj - att det

kommer att krävas lite mer insatser för att hjälpa Sverige med att integrera alla de här personerna, någonting på ett generellt sätt som vi annars är ganska dåliga på i Sverige (Respondent 8).

Avslutningsvis var det också en respondent som påpekade att möjligheten till en personlig relation med en ungdom inom "Fadderverksamheten" var en väldigt drivande kraft, vilket fattades i andra initiativ riktade mot nyanlända:

Vi behövde göra något mer än att skapa inlägg med vår frustration på Facebook Jag har varit involverad i två eller tre år nu i en annan organisation och jag började engagera mig i "läxhjälp" där. Sedan spelade vi strandvolleyboll varje söndag med nyanlända och det var bra, men det kändes också som att jag inte fick en nära relation med någon. Vi kom, spelade volleyboll och sen gick alla iväg, så min man och jag pratade om det, och båda kom fram till att detta är något vi verkligen har velat göra (Respondent 4).

5.2 Organisatoriska aspekter

I denna kategori ställdes frågor om allt som hade samband med Räddningsmissionen som en organisation och deras arbete med Fadderverksamhet. Ett viktigt meddelande till organisationen är kännedomen om hur människor hittar den. För att kunna skaffa sig kunskap om detta, har respondenterna blivit tillfrågade om hur de fick information om Räddningsmissionen och deras Fadderverksamhet. Den mest förekommande källan, har visat sig vara Facebook. En del av de intervjuade personerna hade kontakt med Räddningsmissionen redan innan, medan vissa andra hade tagit del av informationen inom kyrkliga församlingar. Några andra fick höra om detta initiativ genom vänner, familj, tidningar eller hade själva sökt efter information.

Respondenterna fick också frågan om Räddningsmissionens värdegrund, för att få kännedom om hur mycket kunskap om organisationen de har och om det har någon betydelse för dem. De

flesta studiedeltagare visste att Räddningsmissionen är en kristen organisation och att den står för människors lika värde. Utöver detta har intervjuade personer dock inte tänkt och funderat på det i större utsträckning, eftersom det för de flesta räckte med en genomgång av värdegrunden som Räddningsmissionen hade innan volontärerna påbörjade sitt uppdrag:

Jag tror jag vet att Räddningsmission drivs av flera olika kyrkliga organisationer och församlingar. Att de kanaliserar det sociala arbetet, så när man pratar om värdegrund tänker jag väl lite på människans värde i sig. (Respondent 6)

Det centrala i frågan om att stödja organisationens värdegrund, var att varken kristendom eller religiositet påverkade stödet. Alla volontärer uttryckte att de stödjer organisationens värdegrund, vilket oftast i deras sätt att uttrycka sig innefattade alla människors värde. Hälften av de intervjuade personerna har dock hävdad att de inte står för de religiösa eller kristna värderingarna:

Jag är inte kristen eller jag är inte religiös, så det var inte av den anledningen, men jag tyckte att de verkade ha ett bra koncept och så hade de väldigt professionellt, bra folk ... Det kändes ärligt på något vis. (Respondent 19)

Jag vet att Räddningsmissionen drivs av flera olika kyrkliga organisationer och församlingar. Att de inriktar sig på det sociala arbetet, så när man pratar om värdegrund tänker jag väl lite på människans värde i sig (Respondent 6).

På frågan om bedömningen av den omfattande rekryteringsprocess som respondenterna behövde gå genom, hade de flesta beskrivit den som seriös och/eller professionell. Volontärerna kände sig trygga i det och upplevde ett engagemang från personalen. Några personer poängterade vikten av frågorna som ställdes på intervjun. Enligt dem hade de frågorna en stor betydelse både för de blivande faddrarna och ungdomarna:

Jag tyckte att rekryteringsprocessen var bra, både ansökningsblankett och att de ställde många frågor (...) Jag tycker att det var mycket viktiga frågor. Finns det någon annan i ditt hushåll, om ja, är de med på detta också. Har du husdjur, har du barn, bor du i ett hus eller i en lägenhet, vilken typ av aktiviteter tycker du om. Alla de frågorna var bra för dem för att försöka göra en bra matchning och sen en riktigt bra information i mejlet och sen när de intervjuade oss igen (...) Tycker att det är otroligt viktigt att de gör intervjuer med oss, för att de behöver få en känsla av vilka dessa människor är, kanske kommer du inte att spela en väldigt stor roll i någons liv, men i ungdomarnas situation, när deras situation är ganska instabil i många fall, så måste de vara säkra på att de inte sänder personen till en situation som inte bara kommer att göra saker bättre, men att det kan göra saker värre (Respondent 4).

De flesta respondenter hade sin första kontakt med organisationen vid rekryteringsprocessen, där den centrala delen utgörs av intervjun. När studiens deltagare skulle bedöma den första kontakten, framkom väldigt många positiva åsikter. De tyckte att organisationen var välorganiserad, informativ och tydlig med sina mål och sin vision. Ett annat faktum som hade betydelse för de intervjuade personerna, var att fokus på faddrarna från organisationens sida, var lika stort som fokuset på ungdomarna. Det framkom en del beröm för projektledare och annan personal. Ordet seriöst förekom ofta i beskrivningen av det intryck faddrarna fick vid kontakten med organisationen:

Positivt. De är ute efter att hjälpa alla någonstans alltså, inte bara att här har vi har ett gäng barn som behöver hjälp och vi fokuserar på dem, utan att det är nästan lika mycket fokus på den andra sidan (Respondent 8).

Det var ju bra, det var Milad som har berättat och pratat, han är ju väldigt informativ och trevlig, han är ju jättebra. Och vad heter han då, direktören – är en fantastiskt fin person, otroligt fin person - Emil, som skriver ganska mycket på olika media och så väldigt fin, så jag tycker att det är väldigt bra (Respondent 14).

Det första intrycket kommer från den första kontakten med organisationen, nästa viktiga del är vilket stöd volontärerna får. Studiens deltagare fick själv förklara på vilket sätt organisationen stödjer dem.

Utifrån deras berättelser kunde man identifiera olika former av stöd, såsom föreläsningar, olika föredrag, tips från projektledarna, utbildningstillfällen, kontakter med olika ansvariga personer som tar hand om ungdomarna samt förståelse och kunskap om vad det innebär att vara "fadder". En av respondenterna var väldigt nöjd med att få användbara tips avseende sättet på vilket man kan kommunicera med varandra:

Dels var ju det här introduktionsmötet och sen man fick ju några konkreta tips som var ganska bra, en sak t.ex. som man inte tänker på att det var bra att kommunicera via sms för att framför allt i början var det svårt att prata med varandra. Det var lättare för dem att använda Google translate, och det förberedde en på att vissa fadderungdomar inte alltid vill ha så mycket kontakt och att man inte skulle känna att man skulle hjälpa dem med allt så där och att detta kunde vara en knuff i rätt riktning och för en del så betyder det mycket för alla (Respondent 16).

Många respondenter uttryckte att stödet har funnits under hela vägen i deras uppdrag, från början till slut, och bland annat därför har de flesta berättat att de fick det stöd de behövde. Dock har de påpekat att kunskapen om möjligheten till hjälp och stöd vid behov, var viktig:

Jag tycker jag har fått det stödet jag behöver. De har haft möten med jämna mellanrum, och jag gick på de flesta för att känna mig uppdaterad. Ibland hade de föreläsningar och man kunde kontakta dem om det har varit något (Respondent 3).

Ja, jag vet att jag kan skicka frågor, men jag har inte haft många funderingar och så. Jag vet att de finns där och sen skickar de ett mail när de har olika aktiviteter som händer, som man kan ta med sig in till. (Respondent 7)

Respondenterna fick också reflektera över förslag på förbättringar till arbetet inom Fadderverksamheten. Till stor del, var studiens deltagare väldigt positiva. En del personer tyckte att Räddningsmissionen gör allt på ett bra sätt och att det nästan är svårt för att ange vad de hade kunnat göra bättre:

Jag tycker att allting var väldigt bra där. Och eftersom allt var nystartat, så tycker jag att de skött det jättefint, då har man inte så mycket erfarenhet. Sen kanske det har hänt jättemycket för dem som är faddrar nu, men jag tyckte att de, jag kan inte se så mycket som kunde skötts bättre. (Respondent 15)

Trots en allmänt positiv bedömning har några personer ändå kunnat ge några konkreta förslag utifrån sina personliga upplevelser under uppdragets gång. En del av respondenterna hade önskat ytterligare information av olika slag, t. ex. gällande ungdomens situation efter att den fyller 18 år, gymnasieansökan eller mer om Räddningsmissionens arbete med ungdomarna:

De hade ju kunnat skicka extra information om vad gäller nu dem som har hamnat i den här kategorin som har fått sitt första avslag och inte vill flytta till Kiruna via Migrationsverket, vad finns det för möjligheter, det hade de kunnat göra, samla det i ett utskick, den här situationen har vi nu, här finns ex på eller gymnasieansökan, vad ska ungdomens ombud göra juridiskt eller vad kan ni hjälpa till med (Respondent 11).

Ett annat förslag till förbättringar handlade om kommunikationen mellan olika personer som tar hand om ungdomen, i syfte att undvika missförstånd. En annan respondent uttryckte ett behov av ökade sociala kontakter med andra faddrar, hen framhävde att det fattades en sådan uppmuntran från ledningens sida:

Det är kanske det jag saknat, det hade varit kul och kunna ha kontakt med andra faddrar. Jag tänker på den här träffen när vi första gången träffade ungdomarna. Bredvid mig satt en kvinna som jag förstod också beredde sig på att träffa en ungdom, det hade varit roligt att kunna ha kontakten och det var ingenting som jag minns att man uppmuntrade till (Respondent 6).

(...)Det kanske var när våran ungdom bodde på boende och det fanns många personer som hade olika roller, så hon hade en god man och en kontaktperson på boendet och fadderverksamheten är ju en annan typ av roll som var frivillig och lite vid sidan av och så där. Jag hade lite kontakt med hennes gode man och så och han hade nu inte förstått min roll, så det där just eventuellt kontakten mellan de olika personerna som finns runt ungdomen som finns, att de kanske har förståelse kring de olika rollerna så (...) (Respondent 18)

Ett annat populärt önskemål som har framkommit i några berättelser har varit uppföljningen av utvecklingen av relationen mellan fadder och ungdom. Utöver det önskades också mer personlig kontakt mellan volontärer och organisationen, vilket faddrarna skulle uppskatta mer än utskicken av olika enkäter och undersökningar. En annan intervjuad person hade velat ha ett mer individuellt anpassat hjälpprogram i form av hembesök. Detta hade varit ett bra hjälpverktyg för alla som inte har möjlighet att komma på anordnade träffar av olika skäl:

Jag tror att de gör ett bra jobb. Jag tror att de kanske hade kunnat komma i personlig kontakt med oss mer regelbundet, kanske en gång i kvartalet. Fråga om hur går det mellan dig och person X.? Jag tror att jag hade varit mer benägen att svara på det än en undersökning, (...) (Respondent 4)

Det kanske hade kunnat vara att inte bara bjuda in så allmänt, utan man följde upp mer: Har ni haft den första träffen, hur gick det eller liknande. Eller kanske om man tackar nej och man inte kan komma, då kanske man ska höra av sig till den personen lite extra, (...) Jag hade kanske behövt mer att någon kommer hem till mig och stöttar mig på det här sättet, eftersom att det inte fungerade för mig att ta mig till den platsen. (Respondent 17)

Avslutningsvis har man efterfrågat en praktisk hjälp i den svåra situationen när en ungdom har fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd:

Ja, det var väl den där tiden när vi blev utsatta för det här..., när den stackars pojken fick ett nej på att få stanna i Sverige. Och då hade vi ingen aning vad vi skulle göra och vi försökte hjälpa honom, men han var analfabet, så det var inte så lätt att prata med honom då ... Och då hade jag kanske velat ha något juridiskt ombud eller någon form av praktisk hjälp, i form av juridik, en jurist typ. För vi hade bara hans gode man att förlita oss på och vi ville hjälpa till, men det var ju inte den rollen som var i fadderskap, utan jag var en vän. Men jag tänker hur mycket vän är man när man inte kan hjälpa? (...) (Respondent 19)

5.3 Effekter av voluntarism

5.3.1 Relation mellan fadder och ungdom

I relationen mellan fadder och ungdom ingår allt från känslor och förväntningar inför det första mötet, till aktiviteter man gör tillsammans, frekvens för träffar och relationens utveckling. Alla respondenter uttryckte liknande känslor inför första möten. De kände sig nervösa, lite spända, nyfikna och lite oroliga. Varje studiedeltagare påpekade att de inte hade några förväntningar, utan snarare en oro över om de kommer att tycka om varandra. När relationen påbörjades hade oron dock blivit mindre och mindre. Faddrarna gjorde en mängd olika aktiviteter med ungdomarna. I berättelserna framkommer allt möjligt från att fika, äta middag hemma hos, bowling, biobesök, promenader, idrott, utflykter, övningskörning och gemensam löpning. Frekvensen av träffar varierade mycket. Det var väldigt individuellt och berodde en mängd olika faktorer både hos faddrar och ungdomar. En del träffades mer regelbundet än andra, det var allt från en gång i veckan till en gång på tre månader. Mötena mellan faddrar och ungdomar har varit väldigt berikande och givande, både avseende positiva och negativa upplevelser. De flesta uttryckte glädje över att se ungdomarnas utveckling samtidigt som de kände sorg över ungdomarnas familjsituation:

(...) över lag från start till nu att se honom, hur mycket han har vuxit mentalt, språkligt, socialt, alltså och känna någonstans att man har en liten bit i det så man blir stolt över sig själv att man faktiskt har hjälpt någon det var tanken från början. Sen kan det också ge ibland otroligt mycket frustration och sorg där av olika anledningar ibland kan vi tycka att han inte ser riktigt sina egna fördelar eller inte riktigt agerar som jag tycker att han borde i vissa situationer. men även som här nu när Pakistan har gått in i hans hemland det blir en annan typ av sorg det man lider med honom att man vet att han har vänner och hör att hans hemby troligtvis jämnas med marken. Det är också otroligt jobbigt för oss all i familjen att veta, att såna saker händer och även explosioner det påverkar ju honom och det påverkar oss ... nånting man sett innan bara på TV och tyckte att det var farligt och försätter man sin vardag, påverkar det längre stund där ... men mer positivt så klart. Men ändå.. det är mycket. (Respondent 8)

Utvecklingen av relationen mellan fadder och ungdom har varierat. De flesta respondenter har berättat att de över tid kom närmare sin ungdom, de fick lära känna varandra bättre, de kände sig säkrare och mer avspända med sina ungdomar. Många har fördjupat och utvecklat sin relation på olika sätt. Vissa fick en vänskapsrelation, andra fick en syskonrelation eller familjerelation, och vissa andra har behållit det på samma nivå:

Jag har försökt att hålla mig som en storsyster, för att han är gammal, han har ändå fyllt 18 år själv, naturligt under den här processen så att det känns fel att ta någon form av mammaroll. Och det är inte roligt vad jag upplevt att han har sökt heller. så att jag skäller på honom ibland på ett sätt som jag har gjort med mina yngre syskon, men hur tänkte du nu? Såna saker.. men då samtidigt så tvingar jag honom inte till nånting.. vill han inte så vill han inte. Så där har relationen börjat och någonstans vidhållits - skulle jag vilja påstå - under hela perioden. (Respondent 8)

Jag tycker att det har gått väldigt bra. Det har gått väldigt snabbt. Vi är vänner. Det är inte alltid jag känner att jag är fadder för henne, även om det alltid finns det i bakgrunden. Hon vet att hon kan fråga mig saker som hon behöver hjälp med, men annars umgås vi som vänner också. (Respondent 7)

Det finns dock några fall där relation mellan fadder och ungdom har utvecklats på grund av olika skäl, ibland på ungdomens initiativ:

(...) han var mer sluten. Han var nog mer, ja han hade ett annat sätt att vara. Men vi hade kanske en fem-sex möten, men jag kände att han.. Det var svårare för honom att ta in det här med faddermöjligheten(...). Vi kan träffas och bara göra det om du vill. Och så gjorde vi det två gånger, men sen märkte jag att.. Så tog han kontakt med mig, jag var nere.. Han fick ju ett extrajobb också. Han diskade och jag var där och mötte honom och så presenterade han mig och visade upp mig och efter sista gången så sa han; nej nu ska ja, nu ska jag, nej nu bryter vi detta. Så det var, jag kände ingenting riktat mot mig egentligen, utan han var mer mogen och sa att jag, nu är jag 18 år så jag klarar mig själv. (Respondent 1)

Det har ju gått åt andra hållet istället. Den har ju mer utvecklats på hans initiativ tror jag (...). (Respondent 9)

Ett annat faktum som påverkade faddrarna och deras relation till ungdomarna var Migrationsverkets beslut som innebar att vissa ungdomar måste återvända till sina hemländer. Maktlöshet och hjälplöshet inför lagen har förhindrat kontinuiteten i relation mellan fadder och ungdom och försatt deltagarna i det här uppdraget i en svår position på många olika sätt, men först och främst har den lett till stor besvikelse, sorg och frustration. I motsats till denna bild har några familjer som har varit faddrar, ändrat sitt uppdrag och övergått till att bli familjehem. Ett sådant beslut, hade oftast samband med ensamkommandes svårigheter att finna bostad. Faddrarna ville då hjälpa ungdomarna genom att ta in dem i sina hem.

5.3.2 Faddrars uppfattningar om migration- och integrationspolitik i Sverige

Den andra delen av diskussionen om effekterna av voluntarism avser volontärers syn på stat och samhälle genom en prisma som utgörs av det frivilliga engagemanget. Svaret på frågan om hur deltagandet i fadderverksamheten har påverkat faddrarnas syn på migrations- och integrationspolitiken i Sverige, har varierat mycket. I några berättelser har det framkommit att de intervjuade personerna ökade sin kunskap om migrationspolitiken. Detta ledde i sin tur till att de blev mer uppmärksamma, angelägna och engagerade i de frågorna, vilket vissa personer inte var före 2015:

Ja, jag har ju naturligtvis fått upp ögonen för de här sakerna, jag har inte funderat så mycket förut, men nu är jag ganska engagerad.
(Respondent 14)

Det blir mer angeläget, därför att det kommer så nära. Att det är ett beslut som fattats, då tänker man direkt på fadderungdom och hur det ska påverka henne, hon har fortfarande inte fått uppehållstillstånd och det blir mer angeläget och nära det som händer i politiken.
(Respondent 18)

Deltagandet i Fadderverksamheten har inte bara uppmärksammat volontärer om ungdomarnas situation. Det har också påverkat respondenternas släktingar och deras närmaste omgivning, genom att även de fick fundera över sin syn på politiska beslut som fattas:

(...) det har jag ju känt själv hos släktingar och så att de har ju fått en annan bild av hur Migrationsverket fungerar, en annan bild som kanske visas i media och så, helt plötsligt blir det en verklig person och då är det inte lika lätt att hålla distansen och säga att den ska skickas hem eller så (Respondent 17).

Förutom ökad kunskap om migrationspolitik, har några respondenter uttryckt att de fick en ökad inblick i ensamkommandes situationer på olika sätt. I situationer där faddrarna försökte hjälpa sina ungdomar, har de blivit chockerade över de svårigheter som unga människor brottas med. Dessa avser svårigheter kring boendesituationen, extra arbete och anställningsvillkor eller tillgång till information:

Det jag blev lite chockad över är att det är så administrativt svårt för de här ungdomarna. Alltså på mitt jobb, så är jag väldigt van vid att skaffa och hantera information och ringa och ta reda på hur saker går till, men det var jättesvårt att veta när han fick extrajobb och skulle få veta hur det fungerar och skaffa bankkonto. Men då sa jag, det är bara att vi går till SEB så löser det sig, men hur svårt det var med alla sådana grejer och hur oklart det är hur det fungerar med uppehållstillstånd och vilka kan få hjälp med bostaden och så där, det har jag blivit chockad över hur svårt det blir för dem och förstå hur saker och ting skall gå till. (Respondent 16)

(...) Jag kan också tänka när jag försökte att hjälpa till att lösa bostads-situationen så vet jag att det finns många hus det finns platser det är inte det, men när man inte är villig att släppa in nån som kommer från ett annat land som man har inte koll på. Trots att vi kunde gå som referenspersoner, att det är svårt på riktigt att komma speciellt som ungdom när man har ingen nåt kontaktnät. Det blev tydligare för mig att det kan vara oerhört svårt samtidigt som det finns många goda krafter som hjälper till (Respondent 13).

Ett annat hinder som ungdomarna möter är kopplat till ett begränsat kontaktnät som de inte har möjlighet att skapa, och till utformningen av Fadderverksamheten, som bygger enbart på frivilliga krafter. Detta

anses som ett systemfel eftersom respondenter poängterar att det skulle behöva finnas fler organisationer från andra sektorer än bara den ideella. Dessutom kan systemets utformning påverka ungdomens situation och dess förtroende för det politiska systemet:

(...) den har ju ännu visat på hur svårt det är. Dels hur tungt nätet är, att den här verksamheten bygger på frivilliga krafter, det känns helt galeat på ett sätt att överhuvudtaget få de här killarna att ha någon slags tro på någonting, det bygger helt på frivilliga krafter och det känns ju ganska skrämmande fast vissa delar av det är jag förvånad över, den här synen på människor att man kan skicka dem, bara att de har fyllt 18 till Kiruna, när de ändå har fått ett slags liv här, det känns som ett systemfel. Och att det inte är tydligare, för att de ger förhoppningar på vissa grejer och som vi har fått kämpa väldigt mycket med, det har influerat våran ungdom mycket, att han inte tror på, när vi försöker förklara hur systemet funkar och så där och det kan jag förstå, för att det inte funkar heller, men det där är en frustration. Han har börjat misstro alla instanser och blir förbannad på allt (...) (Respondent 11)

För några respondenter har deltagandet i Fadderverksamheten lett till att de fick större förståelse för behovet av att arbeta med integration. De poängterade vikten av integration från båda håll och nödvändigheten av invandring:

(...) Det som jag tycker är viktigt, att man integreras, det handlar inte bara om flyktingarna som ska integreras hos oss, utan vi behöver verkligen integreras i den och de nya kulturer som kommer (...) (Respondent 14)

(...) det är så oerhört viktigt att ställa upp och att det är så oerhört viktigt att vi hjälper till med att integreras i samhället, och att vi är beroende av dem också, att de bidrar liksom med massa som berikar landet och berikar Sverige och att det är helt nödvändigt med den här invandringen. (Respondent 12)

I intervjuerna pekade studiedeltagarna också på potentiella konsekvenser av en misslyckad integration, dvs. förmodligen en ökad kriminalitet. Enligt respondenterna skulle engagemanget i Fadderskapet från fler personer förbättra integrationen. Dessutom påpekade de att regeringens och kommunernas misslyckanden kräver ett ökat engagemang i samhällsfrågor på individnivå:

Jag tycker att vi har en väldigt dålig integration i Sverige, på det här sättet håller jag med liksom med politiken och samhällsdebatten att det är fel och vi behöver göra det på ett annat sätt, men det andra sättet ... Nu diskuteras det bara hur många som skall få vara här istället för den verkliga frågan hur vi liksom blir ett Sverige där alla får plats och jag tänker om fler var faddrar så skulle fler möten ske och det är möten som är grunden till att förstå andra och sig själv, för att man ser saker och förstår sig själv också (Respondent 17).

(...) vi hade skjutningar igen i helgen i både Stockholm och Göteborg. Och vi har områden dit det känns väldigt otryggt att komma och vi har något av en systemkollaps i Migrationsverket. Om vi inte på regeringsnivå och på kommunal nivå kan ta hand om dem som kommer hit som ändå får stanna kvar här, då ligger det i vårt intresse att göra det, för varje person vi kan integrera in i det svenska samhället, kommer inte sitta sen i Bergsjön tillsammans med 20 andra och undra vad som händer med livet (Respondent 8).

En annan faktor som är kopplad till behovet av att arbeta med integration är bekämpningen av främlingsfientlighet som respondenterna möter i samhället. Deltagandet i Fadderverksamheten har gjort faddrar ännu mer uppmärksamma på problemet och enligt dem ses det här initiativet som ett bra sätt att motverka fenomenet, eftersom, liksom respondenterna poängterar, problemet ligger i att människor inte möter andra kulturer:

Det är så många i Sverige som är rädda för ungdomarna som kommer hit. Om de hade släppt in dem i sina hem hade de blivit integrerade och vi hade kunnat motverka många av problemen idag. Ungdomarna har ingenstans att ta vägen (Respondent 3).

Ute där jag bor, det var i somras som det kom ett gäng från stan, det var väl nåt gäng med ensamkommande ungdomar som skulle kunna ut och bada. Bekanta bredvid mig som reagerar och just att de blir rädda på riktig t... var har jag ungdomarna, att man plötsligt behöver känna att man måste ha koll på sina egna barn, för att det är främmande ungdomar som kommer och har utländskt ursprung. Och det är förfärligt att man ska känna det och det vill inte jag att mina barn hamnar i. Jag tror att man kan göra det om man är klok eller dum, beroende på att man inte möter andra människor helt enkelt, så tror jag (Respondent 13).

Vidare, har flera av de intervjuade personerna uttryckt ökat missnöje och besvikelse över det politiska systemet och samhällsutvecklingen. Det blev tydligt att studiedeltagarna är frustrerade över människors syn på varandra och ett icke fungerande migrationssystem, där bland annat beslutsfattandet tar betydligt längre tid än i andra länder:

Fruktansvärt negativt, fruktansvärt negativt. Jag är så besviken på mitt land och mina landsmän och alla svenskar som bor här. Jag har nog aldrig blivit så besviken i hela mitt liv som på det synsättet som många har (...) Och på det sättet vi behandlar de pojarna, så mycket fördomar människor kan ha utan att veta (...) Jag trodde att vi var ett omtänksamt land, att vi hade en politik som var välkomnande och omhändertagande. Istället så fick jag lära mig att vi är dömande och elaka, fruktansvärda människor finns det i de organisationerna som jobbar för de här..., de får ju lön och det är mina skattepengar och det stör mig jävligt mycket. Så jag är riktigt upprörd alltså (Respondent 19).

Jag tycker att vi har ett väldigt dåligt fungerande system när det gäller migrationspolitiken. Jag tycker att det är mycket regler och sådant, inte individbaserat. Jag blir chockad över hur lång tid saker kan ta, för att även när jag bodde i Ryssland, så var det ju korruption och annat, men ändå tog det 6 månader. Säger de att det är 6 månader för att få ett papper, så tar det 6 månader. Här säger de att det tar en viss tid och det tar flera år längre, det är lite skillnad tycker jag (Respondent 7).

Frustration, besvikelse och negativa uttalanden om synen på staten, samhället och politiken har också uttryckts i andra former. För vissa personer har deltagandet i Fadderverksamheten lett till ett förlorat förtroende för offentliga institutioner, såsom Migrationsverket. Bilden av ett rikt, ordningsamt land har försämrats i medborgarnas ögon. Istället har ännu mer misstro väckts till skillnad från den goda bild man hade tidigare:

Vi hade förtroende för Migrationsverket kanske inte jättehögt men lite grann i alla fall en gång i tiden... och det är ju helt borta. En institution som borde läggas ner rakt av om du frågar mig och tillsätts med något vettigare, så ett visst myndighetsförakt har väl infunnits sig som jag kanske inte haft innan, utan när man faktiskt litat på att det system vi har i Sverige, det är väl uppbyggd, vi är ett rikt land, där de här sakerna skulle fungera och de gör inte det, och det ser man på flera håll i flera

fall än ett, så blir det också att man tappar förtroende, tyvärr (Respondent 8).

Man har ju en förhoppning om en bild om att det skall vara någorlunda rättssäkert och rättvist men det har liksom lite försvunnit för mig med dels vad våran ungdom har varit med om, kan jag känna att han inte blivit lyssnad på, han har inte fått, nej. Den här bilden som man hade (...) Alltså i det här landet man måste ha ordning och reda på saker och ting, men det har jag tappat lite (Respondent 9).

Utöver ett förlorat förtroende för Migrationsverket har några respondenter blivit väldigt besvikna över myndigheternas dåliga bemötande och orättvisa behandling av ungdomar. I den dåliga bilden av Migrationsverket har det också tillkommit en del tvivel hos de intervjuade personerna avseende den nuvarande migrationspolitiken och lagstiftningen. Innehållet i allt fler nya lagar bygger på utfärdandet av tillfälliga uppehållstillstånd, vilket enligt studiens deltagare skapar en osäker framtid för ungdomarna:

När man är med på Migrationsverket och man ser hur de ibland blir bemötta, hur intervjuprocessen går till eller hur domen ser ut när man får ett avslag, det hade jag inte fått så nära annars, så klart att det har gjort att man kanske har blivit ännu mer, man blir väldigt säkert på att det här inte går rätt till, man ser det så nära, det inte så att man läser en uppsats liksom (Respondent 15).

Det känns inte bra hur de blir behandlade, åldersbedömningar och att de får vänta så länge. Nu gör man en ny gymnasielag som inte innefattar alla. Jag känner en kille som varit här i 3 år som bara fick 13 månaders tillfälligt uppehållstillstånd, vad händer efter det tänker man. Det är en skamfläck på Sveriges historia (Respondent 3).

Utformningen av lagstiftningen har inte bara påverkat ungdomarna på olika sätt, utan även faddrarna. Respondenterna som upplevde en situation där en ungdom blev utvisad till sitt hemland, uttryckte sorg, maktlöshet och hjälplöshet inför lagen. Till detta har det tillkommit besvikelse över systemet och fyrkantiga regler:

Jag tänker att hade varit upprörd ändå men nu är det ju en person. Jag vet inte. Jag hade ju varit beredd på att, jag vet inte skriva ett papper till svenska staten, att han får bo hos mig gratis i 5 år om han får stanna och

så och att det ändå spela inte någon roll. Det kan jag tycka är synd, att han har bött hos oss halva min sons liv och sen så är han borta, för att han saknar 13 dagar för att ingå i den nya gymnasielagen, fast jag tänker att han så många gånger kunde ha valt fel väg, jag tänker han kunde ha jobbat svart eller han kunde ha knarkat eller vad som helst, men han har ju skött sig och att det inte, det är svårt att acceptera.
(Respondent 17)

Trots de negativa uppfattningarna om Sveriges politiska system och andra upplevda svårigheter, skulle alla respondenter rekommendera fadderverksamhet till andra och visade en positiv inställning till ett sådant initiativ. De beskrev deltagandet i fadderverksamheten som givande på olika sätt. Enligt dem är det bästa sättet att uppmuntra andra till deltagande i Fadderverksamhet att berätta om fadderverksamheten och dela med sig av egna upplevelser, både positiva och negativa. Volontärer påpekade också att det är viktigt att fundera noggrant innan man fattar ett sådant beslut:

Jag pratade med en väninna om det här flera gånger. Jag skulle berätta hur det har varit för oss. Hur det har varit och jag tycker att saker har funderat bra och så, men också kanske mer bolla utifrån vad de har för funderingar, det är klart att det kanske inte alltid är helt enkelt, att kanske man funderar lite innan man säger att man vill vara fadder och så, men absolut om man känner att man skulle vilja det, så uppmuntra att det kan ge saker på olika sätt, det kan vara en bra erfarenhet och möjlighet att lära känna någon också, kanske bidra till någonting, att hjälpa till om man kommer som ny till Sverige (Respondent 18).

Avslutningsvis har många sagt att även om man känner sig osäker om fadderskap skulle lämpa sig i vissa fall, finns det ett antal andra initiativ och sätt att hjälpa ensamkommande och andra nyanlända om man är intresserad:

Man behöver inte vara med i Räddningsmissionen heller det finns många andra öppna dörrar, till exempel om man sitter på en position i arbetslivet där man kan rekrytera, att använda den funktionen istället och vad se vad det finns för immigranter här, som behöver komma in i det svenska samhället, men ändå har denna kompetens sen innan. Mid-dags, dörrar ..det finns ju hur mycket som helst... så testa.. du blir rikare ..tycker jag (Respondent 8).

6. Analys

6.1 Motiv, värderingar och övertygelser

Motiv, värderingar och övertygelser ingår i den första etappen i voluntarism processen, och är anledningar till varför människor bestämmer sig för att bli faddrar. Fadderverksamheten startade i samband med de händelser 2015 som kallades för "flyktingkrisen". Nästan alla respondenter, med två undantag, anmälde sig till Räddningsmissionen under den tiden. Bland alla motiv som har framkommit i volontärers berättelser kan man urskilja motiv på två nivåer. På den generella nivån handlade motiven till att bli fadder i första hand om att "göra något", hjälpa och bidra på något sätt. Detta kan betraktas, som Wilson (2012) säger, som ett svar på den kris som uppstod plötsligt och oväntat. Liknande reaktioner kunde man observera hos människor i USA, efter attacken på World Trade Center i New York 2001 (Beyerlein & Sikkink, 2008, s.196). Viljan att engagera sig frivilligt kan också ses som en solidaritetsakt. En liknande mekanism är händelserna från 2015 och den så kallade flyktingkrisen som uppstod i Grekland under samma period. Människor ville vara volontärer för att hjälpa flyktingar och kunde inte visa sig likgiltiga inför bilder av lidande människor i media (Chtouris S. & DeMond S. Miller 2017). Trots att de två solidaritetsakterna har skilt sig åt, och baserats på olika uppdrag, handlade det i grund och botten om samma sak, dvs. att leverera hjälp av olika slag. På den individuella nivån, såg motiven till att bli fadder annorlunda ut. Olsons teori om grupper säger att motivationen alltid sker först på individuell nivå. Varje individ behöver först bestämma sig för att verka, för att sedan kunna skapa eller ingå i en grupp av motiverade människor, som kämpar för gemenskapens bästa (Olson 1971, s.51). Alla människor som bestämde sig

för att bli faddrar har fått samma beskrivning av uppdraget och innebörden av en fadders roll. Trots att alla faddrar hade sin individuella plan och "arbetade på egen hand", "arbetade" de för att uppnå samma mål, det som Olssons kallar för gruppens bästa. (Olson 1971, s.51).

Oavsett individens beslut för att göra något, bygger det på selektiva incitament (Olson 1971). Människor såg deltagandet i Fadderverksamheten som givande för dem, deras familj och omgivning. Känslan av att ta sig an konkreta handlingar, möjligheten att manifesteras sina politiska åsikter, föra sina värderingar vidare till barnen, bygga en relation, lära känna en annan kultur och bekämpa främlingsfientlighet, kan mestadels ses som sociala och moraliska incitament (Olson 1971).

I diskussionen om huruvida motiven är altruistiska eller egoistiska, kan man luta sig mot det som Dekker & Halman (2003, s. 3f) betonar, dvs. att det är svårt att skilja mellan dem, eftersom människor, enligt dem, inte nödvändigtvis funderar över denna fråga när man för diskussioner med dem.

Bilden av olika motiv bekräftar det som forskningen har kommit fram till tidigare, dvs. att motiven till frivilligt arbete varken är endimensionella eller homogena (Cnaan & Goldberg-Glen 1991). Olika befolkningsgrupper kan finna motivation till volontärarbete av olika skäl, som kan vara en kombination av en mängd faktorer (Greenspan, Witmer Sinha, Handy 2011, Cnaan & Goldberg-Glen 1991).

6.2 Organisatoriska aspekter

Organisatoriska aspekter utgör den andra etappen av voluntarismprocessen, som bestod av två underkategorier: rekryteringsprocess och kommunikation samt stöd från organisationen. Tillsammans omfattar denna kategori faddrarnas uppfattningar om Räddningsmissionen som organisation och deras arbete inom Fadderverksamheten. Syftet med denna kategori är att "höra" volontärernas röst och deras feedback till organisationen och dess anställda, vilket är av stor betydelse (Garner & Garner 2011).

6.2.1 Rekrytering

Innan analysen flyttas till huvuddelarna av denna etapp, lyfts först andra aspekter som är viktiga för organisationen. En av dem är kännedom om källor till informationshämtning om Fadderverksamhet. De flesta respondenter har hittat information om Fadderverksamheten via Facebook. Bland andra källor finns informationsmöten inom kyrkliga församlingar, rekommendationer från vänner och familj, tidningar eller egna sökinitiativ. Denna information kan vara viktig för organisationen att beakta vid planering eller analys av effektivitet av olika kanaler för informationsspridning.

När man väl har hittat informationen om organisationen, fattades beslut om att det är den verksamheten man vill verka i. Olika studier visade att individer tenderar att välja att arbeta för organisationer som relaterar till deras personliga värderingar och ideologier (Behnia, 2007; Behnia & Bergin, 2001; Wilson 2000; Wymer & Starners 2001). Vid frågor om Räddningsmissionens värdegrund, visste de flesta respondenterna att Räddningsmissionen är en kristen organisation och att den står för människors lika värde. Alla respondenter har uttryckt stöd till med organisationens värdegrund. Dock har hälften av de intervjuade personerna markerat att de inte står för de religiösa värderingar, eftersom de inte är kristna eller religiösa. Volontärer poängterade att den kristna grunden inte har varit ett hinder för dem. De kände sig välkomna men de var tydliga med att de inte är förknippade med kristendom på något sätt. Forskningen säger också att volontärer blir mer positiva till organisationer som har ett bra rykte och känner tillhörighet med målgruppen som organisationen riktar sig till (Behnia, 2007; Behnia & Bergin, 2001; Wilson 2000; Wymer & Starners 2001). Man kan konstatera att alla personer som blev faddrar kände en sådan tillhörighet med ensamkommande barn. Detta märktes av genom deras vilja att engagera sig och hjälpa ungdomar.

Rekrytering är resultatet av en process, där den ena är när volontärer väljer organisationer och den andra är när organisationer väljer

volontärer (Behnia & Bergin 2001, Wymer & Starners 2001). När man tittar på hur människor väljer ut organisationer i vilka de vill verka i, har studier påvisat att det finns faktorer och aspekter som avgör deras val. Organisationen som volontärer väljer måste av dem och deras kunder uppfattas positivt och den första kontakten med organisationen är av betydelse (Behnia, 2007; Behnia & Bergin, 2001). För de flesta respondenter har den första kontakten med organisationen skett vid intervjun, under rekryteringsprocessen. Alla studiens deltagare fick ett positivt intryck av organisationen vid sin första kontakt. De tyckte att organisationen var välorganiserad, tydlig med vad den vill, informativ och att den fokuserade på faddrarna lika mycket som på ungdomarna. Det framkom en del beröm till projektledare och annan personal. Ordet seriös återkom ofta i beskrivningen av det intryck faddrarna fick vid kontakten med organisationen. Detta kan kopplas till det som Wymer och Starners (2001) understryker: för att uppnå hög effektivitet i rekryteringsprocessen måste en personlig kommunikation äga rum, vilket innebär ett interaktivt utbyte mellan rekryteraren och den potentiella kunden. Den skapar möjlighet att rikta samtalet till den person man är i kontakt med (Wymer & Starners 2001). Som det framgick i faddrarnas berättelser, var de över lag väldigt positivt inställda till Räddningsmissionens arbete. De uppskattade personalens engagemang och beskrev organisationens arbete som seriöst och professionellt. Med samma ord har de framställt rekryteringsprocessen. De intervjuade personerna kände sig trygga inom ramen för den omfattande rekryteringsprocess som Räddningsmissionen har skapat. Några poängterade vikten av frågorna som ställdes vid intervjun, som var av betydelse både för blivande faddrar och ungdomar. Den positiva feedbacken från volontärerna kan bekräfta organisationens nyttiga arbete inom Fadderverksamheten och säga att den effektivt motverkar hög personalomsättning. Detta, eftersom dåliga rekryteringsmetoder kan leda till en ökad personalomsättning. Volontärer som rekryteras ineffektivt kan ge en missvisande bild av volontärarbetet, vilket kan resultera i

att de kan vara olämpliga kandidater till efterfrågade uppgifter (Wymer & Starners 2001). Det är bland annat därför viktigt att organisationen är tydligt i att presentera och definiera sina behov innan de påbörjar rekrytering (Wymer & Starners 2001, Behnia 2007). Detta förstärker och bekräftar vikten av aspekter som organisationen måste ta i beaktande vid rekrytering. Behnia & Bergin (2001); Behnia (2007) ; Wymer & Starners (2001) lyfter upp och visar vilket resultat det kan generera.

6.2.2 Kommunikation med organisationen och stöd till volontärer

Forskningen pekar också på att engagemanget bland volontärer tenderar att öka, när volontärer får stöd från organisationen och kan delta i beslutsfattande, och uppskattas av organisationen och kunderna. Känslan av att volontärers arbete gör skillnad gentemot kunden och organisationen ökar de frivilligas engagemang (Behnia 2012, Wymer & Starnes 2001, Wilson 2012, Garner & Garner 2011, Studer & Schnurbein 2013). Räddningsmissionen som organisation erbjuder en rad olika stöd i form av föreläsningar, olika föredrag, tips från projektledarna, utbildningstillfällen och kontakt med personalen på boenden som tar hand om ungdomen. En stor del har berättat att de har fått det stöd de behövde. Många uttryckte dock att de inte hade behövt hjälp, samtidigt som de var medvetna om att de kunde vända sig till organisationen om det behövdes. Denna trygga inramning har resulterat i att alla volontärer bedömde Räddningsmissionens arbete som väldigt positivt. Som Bennett och Barkensjö (2005) bevisade är organisatoriskt engagemang, såsom kommunikation, informationsutbyte och utbildning för volontärer, viktiga faktorer som påverkar både individer som söker till det frivilliga arbetet och organisationens rykte.

Vikten av att bibehålla volontärer och värdefull feedback som de kan erbjuda, understryker värdet av kommunikation mellan volontärer och betalda anställda (Garner & Garner 2011). Av denna anledning

fick respondenterna reflektera över förslag till förbättringar för arbetet inom fadderverksamhet som Räddningsmissionen eventuellt hade kunnat göra. Det var en del respondenter som tyckte att Räddningsmissionen gjorde allting på ett så bra sätt att det var svårt att säga vad som hade kunnat bli bättre. Utifrån erfarenheterna och observationerna hos intervjuade personer kom det upp ett antal konkreta förslag till förbättringar. Ett av förslagen handlade om kommunikation mellan olika personer som tar hand om ungdomarna. Det behövs en tydligare kommunikation kring olika personers roll, oftast för att undvika missförstånd. Från berättelserna har det också framkommit ett behov av kontakt med andra faddrar. Detta återspeglar det som Wymer & Starners (2001) belyser, att när man startar ett nytt uppdrag, behöver nya volontärer komma in i sin nya roll och känna tillhörighet till teamet genom att integreras med andra volontärer. De behöver stödja varandra och lära känna varandras svårigheter och prestationer. Socialt stöd är en nyckelfaktor som lockar andra potentiella volontärer (Wymer & Starners 2001).

6.3 Effekter av voluntarism

Effekter av voluntarism är den tredje etappen av voluntarismprocessen. Denna kategori omfattades av effekter som deltagandet i fadderverksamheten har medfört för faddrarnas relation till ungdomarna och faddrarnas synsätt på migrations- och integrationspolitik i Sverige.

6.3.1 Relation till ungdom

Relationen mellan fadder och ungdom omfattar allt från känslor och förväntningar inför det första mötet, aktiviteter man gör tillsammans,

hur ofta man träffas och relationens utveckling. Alla respondenter uttryckte liknande känslor inför första möten. De kände sig nervösa, lite spända, nyfikna och lite oroliga. Alla intervjuade personer berättade att de inte hade några förväntningar, utan snarare kände en oro över huruvida de kommer tycka om varandra. Faddrar tillsammans med ungdomar utförde en mängd olika aktiviteter. I beskrivningarna har det framkommit allt från att fika, äta middag hemma hos, bowling, biobesök, promenader, idrott, utflykter, övningskörning och gemensam löpning. Frekvensen för träffarna varierade mycket. Det var väldigt individuellt och berodde på en mängd olika faktorer hos både faddrar och ungdomar. En del träffades mer regelbundet än andra, det var allt från en gång i veckan till en gång på tre månader. Mötena mellan faddrar och ungdomar var väldigt givande, både avseende positiva och negativa upplevelser. De flesta uttryckte glädje över att följa ungdomarnas utveckling, samtidigt som några poängterade att det kan förekomma en del sorg.

Utvecklingen av relationen mellan fadder och ungdom har varierat. De flesta respondenterna har berättat att de över tid kom närmare sina ungdomar, de fick lära känna varandra mer, de kände sig säkrare och mer avspända med sina ungdomar. Många har fördjupat och utvecklat sin relation på olika sätt. Några respondenter har exempelvis blivit familjehem till sina ungdomar. Vissa fick en vänskapsrelation, andra fick en syskonrelation eller en familjerelation och vissa andra har behållit samma nivå som tidigare. I det här fallet kan man säga att voluntarism har medfört en ökning av det sociala kapitalet som många andra studier belyst (Cnaan & Goldberg Glen 1991, Govekar & Govekar 2002, Handy & Greenspan, 2009, Handy & Mook 2011).

Både utifrån beskrivningar av relationen mellan fadder och ungdomar och även i andra sammanhang, har det framkommit att uppdraget varit väldigt givande på olika sätt, inte bara för dem själva, utan också för andra. Många respondenter och deras släktingar och omgivning fick en ökad förståelse och kunskap för andra kulturer. Precis som Atkinson (2018) har noterat i sin artikel, att frivilligas insats

i mentorskap med nyanlända, har medfört liknande effekter på volontärer, fick de också ökad kunskap och förståelse för andra kulturer.

I några fall har dock relation mellan fadder och ungdom avvecklats på grund av olika anledningar. Ibland har det skett på ungdomens initiativ eller på grund av myndigheternas beslut om utvisningar till deras hemländer. Vid tidpunkten då vissa faddrar var tvungna att acceptera svåra beslut, fick volontärer lida känslomässigt, särskilt när hjälplöshet och maktlöshet inför lagen kom in i bilden. Detta belyser den andra sidan av voluntarism, dvs. att allt beror på aktiviteter som utförs i samband med uppdraget. Människor som arbetar frivilligt vid katastrofer, som t.ex. jordbävningar, terrorattacker eller liknande händelser lider känslomässigt (Thormar et al. 2010). Det kan även tillämpas här, trots att lidandet inom ramen för fadderskap inte handlade om den utförda aktiviteten, utan snarare om konsekvenserna av politiska beslut för varje individ.

6.3.2 Faddrars syn på migrations- och integrationspolitik i Sverige

Tidigare forskning har inte undersökt de effekter som voluntarism medför för volontärers syn på det politiska systemet. Syftet med denna kategori var därför att fylla den här kunskapsluckan och analysen kommer därför att grunda sig enbart på det empiriska materialet.

Över lag har deltagandet i Fadderverksamheten påverkat faddrarnas syn på migrations- och integrationspolitiken i Sverige. Det finns varierande svar på varför det är så. En del respondenter berättade att de fick en ökad kunskap om migrationspolitik vilket resulterade i att de blev mer uppmärksamma, angelägna och engagerade i frågor som vissa personer inte var insatta i före 2015. Förutom ökad kunskap om migrationspolitik, har några personer som intervjuats uttryckt att de fick en ökad inblick i ungdomarnas situation och svårigheter som de möter. I dessa ingår: problem med boendesituationen, extraarbete och

anställningsvillkor. Även faddrars närmaste omgivning fick en annan syn på ensamkommandes situation och de politiska beslut som fattas.

En annan intressant aspekt som har framkommit från berättelserna var reflektionen kring, eller nästan oron över att Fadderverksamheten bygger enbart på frivilliga krafter. Detta kan enligt dem resultera i en ökning av svårigheter som ungdomarna brottas med, t.ex. att skapa kontaktnät. Detta sänder också en tydlig signal till andra sektorer och kallar till ett större engagemang i de frågorna. Systemet som man får hjälp ifrån, och som bygger på frivillighet kan påverka ensamkommande negativt och resultera i att förtroendet för det politiska systemet minskar eller går förlorat.

För en del respondenter ledde deltagandet i Fadderverksamheten till att de fick större förståelse för behovet av att arbeta med integration. I många berättelser framställdes integrationen som icke fungerade i Sverige. Man påpekade att landet behöver andra kulturer och att integration inte bara handlar om att alla nyanlända ska integreras, utan att också individer som är bosatta i Sverige behöver ta initiativ. Intervjuade personer såg också potentiella konsekvenser av bristen på integration, såsom ökad kriminalitet.

Majoriteten av berättelser var fyllda med frustration och en mängd negativa känslor över det politiska systemet, samhällsutvecklingen och offentliga institutioner. Respondenter var missnöjda och besvikna över lång väntan på beslut från Migrationsverket, vilket fungerar bättre i andra länder. Utöver detta har det framkommit att respondenterna känt frustration över myndigheternas dåliga bemötande, orättvis behandling av ungdomar, och irritation över fyrkantig lagstiftning. Det politiska systemet är inte det enda som har upplevts negativt av medborgarna, bilden av samhället och synen på andra människor har också upplevts negativt. Ett av problem som många respondenter lyfte upp, handlade om främlingsfientlighet som är något som studiens deltagare möter i sin vardag.

Deltagandet i Fadderverksamheten har i vissa fall lett till att några respondenter har förlorat förtroendet för det politiska systemet och

även för en av de offentliga institutionerna dvs.- Migrationsverket. Bilden av ett fungerade system, ett rikt och omtänksamt land har försämrats eller förlorats i samband med faddrarnas personliga erfarenheter av fadderskapet och genom den allmänna uppfattningen av händelserna från 2015 och även lagändringar som gjorts under 2016-2018. Kontroversiella beslut om utvisningar av ungdomar till sina hemländer har orsakat svåra känslomässiga situationer för faddrar och förstärkt uppfattningen om lagens fyrkantighet.

Trots många olika uppfattningar och upplevelser skulle alla respondenter rekommendera Fadderverksamheten till andra, och uppmuntra dem till deltagande genom att dela med sig av egna erfarenheter, både positiva och negativa. Avslutningsvis har många uppmuntrat till att engagera sig i andra initiativ, om man skulle känna sig osäker vad gäller fadderskap. De påpekade att det finns flera andra sätt att hjälpa om man är intresserad.

7. Diskussion och slutsats

Syftet med studien är att analysera subjektiva uppfattningar om voluntarismprocessen och dess effekter. Syftet uttrycktes i följande frågor: Vilka motiv gör att människor bestämmer sig för att bli faddrar? Hur uppfattas faddrar och hur upplever de organisatoriska aspekter, såsom rekryteringsprocess, kommunikation och stöd? Vilka effekter har deltagandet i fadderverksamhet medfört för faddrarnas relation till ungdomar och faddrarnas synsätt på migrations- och integrationspolitik i Sverige?

Nedan kommer först en kort sammanfattning av studiens resultat, vidare en reflektion över detta och sen de generella slutsatserna tillsammans med en redogörelse för studiens bidrag och förslag till vidare forskning.

Det empiriska materialet har analyserat faddrars uppfattningar och upplevelser med hjälp av ett analysverktyg som hade sin utgångspunkt i en samling av olika teorier och forskningsresultat från volontärsfältet. Voluntarism betraktades i denna studie som en process, vilken bestod av tre etapper: motiv, värderingar och övertygelser; organisatoriska aspekter och effekter av voluntarism. Utifrån den genomförda analysen kan man dra slutsatsen att motiven till att bli fadder varken är endimensionella eller homogena. På en generell nivå kan motivet till fadderskapet betraktas som en solidaritetsakt och ett svar på krisen som uppstod 2015 (Wilson 2012), och där människor ville hjälpa och bidra på något sätt. På en individuell nivå har det utöver viljan att hjälpa andra, framkommit ett antal andra motiv som har varit väldigt komplexa och som kan vara en kombination av en mängd olika faktorer. Tillsammans ger alla motiven en likadan bild och bekräftar det som tidigare forskning har presenterat dvs. att motiven till volontärbete inte är homogena, utan väldigt individuella och beror

på omständigheter utifrån vilka man vill verka (Greenspan, Witmer-Sinha, Handy 2011, Cnaan & Goldberg-Glen 1991).

Den andra etappen inom voluntarismprocessen omfattar rekryteringsprocess, kommunikation och stöd från organisationen, och har fått positiva omdömen från faddrar. Räddningsmissionens arbete inom Fadderverksamheten har framställts som seriöst och professionellt. För att organisationen ska arbeta ännu bättre, har Räddningsmissionen dock fått en del synpunkter för utveckling av arbetet. Volontärer har bland annat föreslagit en ökad uppföljning av relationen mellan fadder och ungdom; en ökad kontakt med andra faddrar; individuell anpassning av olika typer av hjälp, t.ex. hembesök om man inte kan delta i anordnade träffar. Respondenterna har också önskat mer information och uppdateringar kring nya lagar och regler om ensamkommandes situation, såsom t.ex. gymnasielagen och uppehållstillstånd. Det som hade kunnat utvecklas vidare är också en ökad inblick i Räddningsmissionens arbete med ensamkommande barn och en bättre kommunikation mellan olika personer som tar hand om ungdomarna. Dessa rekommendationer kan fungera som ett hjälpverktyg till Räddningsmissionen och deras utvecklingsarbete inom Fadderverksamheten. De kan också vara användbara för andra organisationer och fungera som tänkbara aspekter man behöver ta hänsyn till när man driver liknande verksamheter.

I den tredje etappen som behandlade effekter av voluntarism, har deltagandet i Fadderverksamheten medfört både positiva och negativa effekter på volontärer. Majoriteten av faddrar har bedömt att det frivilliga engagemanget i Fadderverksamheten har påverkat deras relation till ungdomarna positivt, trots olika upplevelser. För det mesta, framställde volontärer relationen till sin ungdom som väldigt givande för dem själva och deras omgivning. Däremot har inte volontärernas syn på samhället och det politiska systemet visat sig vara lika positivt. Deltagandet i Fadderverksamheten har påverkat respondenternas syn på migrations- och integrationspolitiken i Sverige på olika sätt. Hos majoriteten har negativa faktorer i form av frustration och besvikelse över

systemet, genomsyrat denna bild. En av de negativa aspekterna som dykt upp är förtroende till det politiska systemet i Sverige, vilket i några fall har minskat och/eller försvunnit. Det är märkbart att vissa respondenter upplever ett minskat eller förlorat förtroende för en offentlig institution som nämns i det här sammanhanget dvs. Migrationsverket. För några har en tidigare bild av ett fungerade system i Sverige försämrats eller försvunnit. Faddrarna har fått en ökad förståelse och kunskap om ensamkommandes situationer, och de svårigheter de brottas med, vilket har lett till ett ökat medvetande om olika samhällsproblem. Ett av dessa samhällsproblem är behovet av att arbeta med integration, vilket har beskrivits av många som ett icke fungerande område och vars konsekvenser kopplades till kriminalitet bland ungdomar. Ett annat problem som har fått uppmärksamhet är den främlingsfientlighet som råder dagens samhälle. Här sågs Fadderverksamheten som ett verktyg för att bekämpa det här fenomenet. Till sist fick många en ökad förståelse för behovet av andra typer av liknande organisationer. Dessa effekter har påvisat hur det frivilliga engagemanget kan öka intresset för olika politiska frågor och samhällsutvecklingen samt påverka medborgarnas förtroende för staten, samhället och det politiska systemet.

Det finns också några aspekter som är värda att belysa i samband med diskussionen om de effekter som deltagande i det frivilliga uppdraget medfört för volontärer vad gäller det politiska systemet. Med "det politiska systemet" menar man i det här fallet många olika ändringar i asylsystemet som har gjorts under åren 2016-2018. Migrationspolitiken omfattar många nya lagar och regler, som t.ex. åldersbedömningar och gymnasielagen. Genom respondenternas deltagande i Fadderverksamheten har migrationspolitiken och dess policyer blivit mer angelägna och kommit närmare. Som denna undersökning har påvisat, har dessa bestämmelser samtidigt resulterat i en minskad eller förlorad tillit till det politiska systemet. Det visar hur medborgarnas engagemang genom frivilliga insatser kan öka och vilka

effekter det kan medföra. Detta är en viktig poäng för att vidare studera effekterna av voluntarism avseende volontärernas syn på staten och samhället, något som forskningen inte har lyft fram tidigare, och som andra forskare kan ta hänsyn till i sina teoretiska resonemang vid framtida studier.

Tillsammans utgör de tre etapperna, dvs. motiv, organisatoriska aspekter och effekter en helhetsbild av voluntarismprocessen. Genom att se vad som motiverar människor till frivilligt arbete, höra volontärers åsikter om organisationens arbete och vilka effekter det frivilliga uppdraget har medfört för volontärer, får man en bättre förståelse för hela processen. En sådan bild gör också att man kan se hur de olika etapperna hänger ihop och hur den ena är beroende av den andra.

Denna studie har lämnat ett viktigt bidrag till studier om tredje sektorns organisationer i en kontext av migration. Som Garkisch, Heidingsfelder och Beckman (2017) påpekar sker forskningen inom det här fältet fortfarande i liten omfattning. Författarna lyfte också upp att ensamkommande barn är en underrepresenterad grupp i vetenskapliga arbeten och att det fattas kunskap om andra europeiska länder som har tagit emot många flyktingar och brottas med olika utmaningar. Denna undersökning har fyllt de luckorna. Den har berikat volontärsfältet med kunskap om Sverige, det land i Europa dit ett stort antal flyktingar har kommit, varav en tredjedel av Europas alla ensamkommande barn under 2015. Denna studie har också fyllt en lucka som fanns i tidigare forskning avseende de effekter som det frivilliga engagemanget medför för volontärer gällande deras syn på staten, samhället och politiken. Detta är ett bidrag till litteraturen och diskussionen om integrationen i Sverige. Studien har även belyst andra integrationsinitiativ än enbart de som riktas mot arbetsmarknadsintegration.

Undersökningens budskap kan riktas mot flera aktörer i samhället. Den har genererat värdefull feedback med konkreta rekommendationer till förbättringar för Räddningsmissionen som organisation och dess arbete inom fadderverksamhet. I och med att organisationen har fått väldigt positiv feedback, skapar detta utan tvekan också utrymme

för att rekommendera andra organisationer att hämta inspiration från Räddningsmissionen. Den kan betraktas som ett hjälpmedel eller en förebild i de fall man vill driva liknande eller nya initiativ.

Vidare kan undersökningen också ses som en uppmaning både till den offentliga och privata sektorn, eftersom det finns behov av fler liknande insatser som den som Räddningsmissionen gör. Utöver detta har man också fått en bild av dagens samhälle, åtminstone till en viss grad, där medborgarna själva har beskrivit olika problem som de möter i vardagen, i synnerhet främlingsfientlighet och icke fungerade integration. Genom denna studie kunde man också synliggöra människors syn på migrations- och integrationspolitik i Sverige. Allt detta sänder en viktig signal till politiker och allmänhet om behovet av engagemang från alla håll inom insatser för integration, och visar på hur mycket som finns kvar att göra i det svenska samhället. Det är en inbjudan till reflektion och diskussion om detta ämne. Sverige är ett av flera länder som brottas med migrations- och integrationsutmaningar. Fadderverksamheten kan fungera som inspiration för andra länder som kämpar med liknande utmaningar. Till sist har förhoppningsvis denna undersökning också hjälpt till att sprida kunskap om fadderverksamhet och öka medvetandet bland människor om ett ständigt behov av faddrar. Även om flyktingkrisen inte lyfts i media lika mycket längre, kan man påpeka att det fortfarande finns en del att göra för alla dem som har kommit till Sverige och för oss som redan är bosatta i det här landet.

Denna studie har bidragit till volontärsfältet på många olika sätt. För att få en ännu mer omfattande bild av voluntarismprocessen och dess effekter, hade det varit intressant att undersöka ungdomarnas uppfattningar om sina upplevelser av deltagandet, och att sammanställa det med faddrarnas syn. Det hade kunnat fungera som ett framtida komplement till denna studie. Såsom Garkisch, Heidingsfelder och Beckman (2017) påpekar hade detta kunnat bidra ytterligare till att minska underrepresentation av den grupp som utgörs av ensamkommande barn och även till ökningen av antalet studier om tredje

sektorns organisationer i en migrationskontext, särskilt inom Sverige. Genom att granska ungdomarnas uppfattningar, hade man kunnat se om deras upplevelser av integration i samhället skiljer sig åt i förhållande till andra invandrades erfarenheter, där ökningen av det sociala kapitalet bland nyanlända är en aspekt som lyfts mycket (se ex. som Handy & Greenspan (2009), Handy et al. 2010). Ett annat förslag till framtida undersökningar, hade kunnat omfatta andra integrationsinitiativ som riktas till olika grupper, inte bara i Göteborg, utan även i andra städer. Liknande studier hade kunnat genomföras i andra europeiska länder som också brottas med likartade problem. Dessutom hade man kunnat jämföra uppfattningar om migrations- och integrationspolitik hos människor som inte engagerar sig i volontärarbete med dem som gör det, för att se om och i så fall hur deras syn skiljer sig åt.

Referenslista

- Akbari, A. H., & MacDonald, M. (2014). Immigration policy in Australia, Canada, New Zealand, and the United States: An overview of recent trends. *International Migration Review*, 48(3), 801–822.
- Atkinson, M. 2018. "Refugee Mentoring: Sharing the Journey." *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology* 24 (3): 338–42.
- Behnia, B., & Bergin, B. (2001). Ethnocultural communities and formal volunteering: An exploratory study. *The Journal of Volunteer Administration*, 19(3), 2–14
- Behnia, B. (2007). An exploratory study of befriending programs with refugees: The perspective of volunteer organizations. *Journal of Immigrant and Refugee Studies*, 5(3), 1–19
- Behnia, B. (2012) Volunteering with Newcomers: The Perspectives of Canadian- and Foreign born Volunteers. *Canadian Journal of Nonprofit and Social Economy Research*, 3 (2), 6-23
- Bennett, R., Barkensjo, A. (2005). Internal marketing, negative experiences, and volunteers' commitment to providing high-quality services in a UK helping and caring charitable organization. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 16(3), 251–274.
- Beyerlein, K., & Sikkink, D. (2008). Sorrow and solidarity: Why Americans volunteered for 9/11 relief efforts. *Social Problems*, 55, 190-215.
- Boezeman, E. J., & Ellemers, N. (2008). Volunteer recruitment: The role of organizational support and anticipated respect in non-volunteers' attraction to charitable volunteer organizations. *Journal of Applied Psychology*, 93(5), 1013–1026.
- Bucken-Knapp G., Hinnfors J., Spehar A., Zelano K. (2018) the Multi-Level Governance of Intra EU Movement. In: Scholten P., van

- Ostajen M. (eds) *Between Mobility and Migration*. IMISCOE Research Series. Springer, Cham.
- Callow, Michael (2004). "Identifying promotional appeals for targeting potential volunteers: An exploratory study on volunteering motives among retirees," *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 9 (3), 261-274.
- Carrera, S., Blockmans, S., Gros, D., & Guild, E. (2015). *The EU's response to the refugee crisis: Taking stock and setting policy priorities*. CEPS Essay, 20.
- Castelli- Gattinara P. (2017) the 'refugee crisis' in Italy as a crisis of legitimacy, *Contemporary Italian Politics*, 9:3, 318-331.
- Catford, J. (1998). Social entrepreneurs are vital for health promotion – but they need supportive environments too. *Health Promotion International*, 13(2), 95-97.
- Chtouris, S. & DeMond S. Miller (2017) Refugee Flows and Volunteers in the Current Humanitarian Crisis in Greece, *Journal of Applied Security Research*, 12:1, 6177,
- Clary E. Gil, Snyder M., Ridge R. (1998) *Volunteers' Motivations: A Functional Strategy for the Recruitment, Placement, and Retention of Volunteers*. *Non-profit management & leadership*, vol.2, no.4.
- Cnaan, R. A., & Goldberg-Glen, R. S. (1991). Measuring motivation to volunteer in human services. *Journal of Applied Behavioral Sciences*, 27, 269-284.
- Dedrich A. & Hellgren H. (2018) *Organizing Labour Market Integration of Foreign-born Persons in the Gothenburg Metropolitan Area*. Gothenburg Research Institute GRI-rapport 2018:3 *Organizing Integration*
- Dekker, P., & Halman, L. (2003). Volunteering and values: An introduction. In P. Dekker and L. Halman (Eds.), *the values of volunteering. Cross-cultural perspectives*, (pp. 1-17). New York, NY: Kluwer Academic/Plenum Publishers.

- Dominguez-Mujica, J., Guerra-Talavera, R., & Parreno-Castellano, J. (2012). Migration at a time of global economic crisis: The situation in Spain. *International Migration*, 52(6), 113-127.
- Farmer, S. M., & Fedor, D. B. (2001). Changing the focus on volunteering: An investigation of volunteers' multiple contributions to a charitable organization. *Journal of Management*, 27(2), 191-211.
- Garkisch, M., Heidingsfelder J., Beckmann M (2017). "Third Sector Organizations and Migration: A Systematic Literature Review on the Contribution of Third Sector Organizations in View of Flight, Migration and Refugee Crises." *Voluntas*: 1839-1880.
- Garner, Johny T. & Garner, Lindsey T. (2011) Volunteering an Opinion: Organizational Voice and Volunteer Retention in Nonprofit Organizations, *Nonprofit & Voluntary Sector Quarterly*. 40(5) 813-82.
- Govekar, P. L., & Govekar, M. A. (2002). Using economic theory and research to better understand volunteer behavior. *Nonprofit Management and Leadership*, 13(1), 33-48.
- Greenfield, E. A., & Marks, N. F. (2004). Formal volunteering as a protective factor for older adults' psychological well-being. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 59, 258-264.
- Greenspan, I. Witmer- Sinha, J. Handy, F. (2011), the road to volunteering is paved with good intentions: Is volunteering in congregations a response to altruism, social influence or instrumental benefits? *The international journal of volunteer administration* 28 (2), 1-17
- Göteborgs Räddningsmissionens värdegrund;
<https://storage.googleapis.com/app-vibrantresonance-6106/public/element-files/vardegrundsdokument-goteborgsraddningsmission.pdf>
- Hallin A., Helin J. (2018), *Intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

- Handy, F., Cnaan, R., Hustinx, L., Kang, C., Brudney, J., Haski-Leventhal, D., . . . Zriniscak, S. (2010). A cross-cultural examination of student volunteering: Is it all about resume building? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 39, 498-523.
- Handy, F., & Greenspan, I. (2009) Immigrant volunteering A stepping-stone to integration? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 38, 956-982.
- Handy, F., & Mook, L. (2011). Volunteering and volunteers: Benefit-cost analyses. *Research on Social Work Practice*, 21(4), 412-420.
- Harris, M. (1996). 'An inner group of willing people': Volunteering in a religious context. *Social Policy & Administration*, 30, 54-68.
- Hobson, Charles J., Rominger A., Malec K., Hobson C.L, Evans K. (1997), "Volunteer Friendliness of Nonprofit Agencies: Definition, Conceptual Model, and Application," *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 4 (4), 27-42.
- Hong, S., & Morrow-Howell, N. (2010). Health outcomes of experience corps: A high commitment volunteer program. *Social Science and Medicine*, 71, 414420.
- Kim, J., & Pai, M. (2010). Volunteering and trajectories of depression. *Journal of Aging and Health*, 22, 84-105.
- Krzyżanowski M. (2018) Discursive Shifts in Ethno-Nationalist Politics: On Politicization and Mediatization of the "Refugee Crisis" in Poland, *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 16:1-2, 76-96,
- Lagrådet (2018) Förslaget till lag om ändring i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige <https://www.lagradet.se/yttranden/Ny%20mojlighet%20till%20uppehallstillstan.d.pdf>
- Li, Y., & Ferraro, K. F. (2006). Volunteering in middle and later life: Is health a benefit, barrier, or both? *Social Forces*, 85, 497-519.
- Li, Y. (2007). Recovering From spousal bereavement in later life: Does volunteer participation play a role? *Journals of Gerontology, Series B: Psychological and Social Sciences*, 62, S257-S266.

- Länsstyrelsen (2018) Ensamkommande barn
<http://extra.lansstyrelsen.se/integration/Sv/ensamkommandebarn/Pages/default.aspx> [hämtad 2018-11-10]
- McMunn, A., Nazroo, J., Wahrendorf, M., Breeze, E., & Zaninotto, P. (2009). Participation in socially productive activities, reciprocity and well-being in later life: Baseline results from England. *Ageing and Society*, 29, 765-782.
- Migrationsdomstolen i Malmö (2018) : Migrationsdomstolen tillämnar inte den så kallade gymnasielagen, (Pressmeddelande 2018-07-06)
- Migrationsdomstolen i Stockholm (2018) Migrationsdomstolen tillämnar inte det sänkta beviskravet rörande utlänningars identitet i den så kallade gymnasielagen, (Pressmeddelande 2018-07-13)
- Migrationsverket (2016) Avgjorda asylärenden beslutade av Migrationsverket, ensamkommande barn, förstagångsansökningar,
<https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871592564/1485556054285/Avgjorda%20asyl%C3%A4renden%202016%20Asylum%20decisions%202016.pdf>
- Migrationsverket (2017a) Migrationsverket mitt i världen
https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc61465c0/1521627600648/Migrationsverket_mitt_i_v%C3%A4rlden.pdf
- Migrationsverket (2017 b). Avgjorda asylärenden beslutade av Migrationsverket, ensamkommande barn, förstagångsansökningar
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6146d1/1514898751014/Avgjorda%20asyl%C3%A4renden%202017%20Asylum%20decisions%202017.pdf>
- Migrationsverket (2017c). Årsredovisning 2016. Norrköping.
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6142a4e/1487775100129/%C3%85rsredovisning+2016.pdf>

- Migrationsverket (2017d) Kommunmottagna enligt ersättningsförordningen 2017
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc614773e/1521196483842/Kommunmottagna%20enligt%20ers%C3%A4ttningsf%C3%B6rordningen%202017.pdf>
- Migrationsverket (2017 e) Olika myndigheternas ansvar.
<https://www.migrationsverket.se/Andraaktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-ochungdomar/Olika-myndighetsansvar.html> [hämtad 2018-11-12]
- Migrationsverket (2018). Årsredovisning 2017: Norrköping.
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4cb46070161462db1137cf/1519296859864/Migrationsverkets%20%C3%A5rsredovisning%202017.pdf>
- Migrationsverket (2018 a) Gode mannens roll under asyltiden
<https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Gode-man/Gode-mannens-roll.html> [hämtad 2018-11-12]
- Migrationsverket (2018 b) Ersättning för asylsökande som betalas ut utan ansökan <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Ersattning-forasylsokande-som-betalas-ut-utan-ansokan.html> [hämtad 2018-11-12]
- Migrationsverket (2018 c) Nya gymnasielagen
<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Uppehallstillstandfor-gymnasiestudier/Nya-gymnasielagen-1-juli-till-30-september.html> [hämtad 2018-11-12]
- Migrationsverket (2018 d) Migrationsverket avvaktar med bifallsbeslut som gäller den nya gymnasielagen,
<https://www.migrationsverket.se/OmMigrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2018/2018-07-18Migrationsverket-avvaktar-med-bifallsbeslut-som-galler-den-nyagymnasielagen.html> [hämtad, 2018-12-10]

- Miguel Franquet Dos Santos Silva & Brura° S. & Banares A.B. (2017) Improper Distance: The Refugee Crisis Presented by Two Newsrooms, *Journal of Refugee Studies* ,
- Mitchell, M.A, Taylor S. (2004). "Internal marketing: key to successful volunteer programs" *Nonprofit World*, 22 (1), 25-26.
- Mojza, E., Lorenz, C., Sonnentag, S., & Binnewies, C. (2010). Daily recovery experiences: The role of volunteer work during leisure time. *Journal of Occupational Health Psychology*, 15(1), 60-74.
- Morgan, J. (2015). Agencies struggle with Europe's complex refugee crisis. *The Lancet*, 386(10008), 2042-2043.
- Murrant G., Strathdee S,(1995). "Motivations for service volunteer involvement at Casey House AIDS Hospice," *Hospice Journal*, 10 (3), 27-38. "No kidding: Putting fun into productivity". (2002). *Staff Leader*, November 2002, 16 (3), 4.
- OECD (2016). *Making Integration Work. Refugees and Others in Need of Protection*. Publishing Paris. Scholten, P.W.A.
- Olson, M. (1971). *The logic of collective action. Public Gods and the theory of groups*. Harvard University Press
- Peggy O. Shields (2009) *Young Adult Volunteers: Recruitment Appeals and Other Marketing Considerations*, *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 21:2, 139-159,
- Rheindorf M. & Wodak R. (2018) *Borders, Fences, and Limits – Protecting Austria From Refugees: Metadiscursive Negotiation of Meaning in the Current Refugee Crisis*, *Journal of immigrant & refugee studies* 2018, VOL. 16, NOS. 1-2, 15- 38
- Roth W. (2018) *Volunteers Change the Lives of Refugees and the Entire Society*. In: Kury H., Redo S. (eds) *Refugees and Migrants in Law and Policy*. Springer, Cham, doi:10.1007/978-3-319-72159-0_33
- Räddningsmission (2018) *Fadderverksamheten*.
<https://raddningsmissionen.se/fadder>. [hämtad 2018-11-10]

- Rättsmedicinalverket (2018) Medicinska ålderbedömningar
<https://www.rmv.se/verksamheter/medicinska-aldersbedomningar/> [hämtad 2018-11-10]
- SCB (2018). Sveriges befolkning 31 dec 2017, kommunala jämförelsetal <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningensammansattning/befolkningsstatistik/> [hämtad, 2018-12-14]
- Studer, S., Schnurbein, G. (2013) Organizational Factors Affecting Volunteers: A Literature Review on Volunteer Coordination. *Voluntas* (2013) 24:403–440.
- Thoits, P. A., & Hewitt, L. N. (2001). Volunteer work and well-being. *Journal of Health and Social Behavior*, 42, 115-131.
- Thormar, S., Gersons, B., Juen, B., Marschang, A., Djakababa, M., & Olf, M. (2010). The mental health impact of volunteering in a disaster setting. *Journal of Nervous and Mental Disorders*, 198, 529-538.
- Tomeh Aida K. (1981) The Value of Voluntarism among Minority Groups Source: *Phylon* (1960-), Vol. 42, No. 1 (1st Qtr. 1981), pp. 86-96 <https://www.jstor.org/stable/274887> Accessed: 20-10-2018 15:37 UTC
- Triandafyllidou A. (2018) A “Refugee Crisis” Unfolding: “Real” Events and Their Interpretation in Media and Political Debates, *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 16:1-2, 198-216,
- United Nations High Commissioner for Refugees (2015). Global trends 2015. Geneva: Field Information and Coordination Support Section.
- United Nations High Commissioner for Refugees (2016). Global Report 2016. Geneva
- Wang, L., & Handy, F. (2014). Religious and secular voluntary participation by immigrants in Canada: How trust and social networks affect decision to participate. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 25(6), 1559–1582.

- Wilson, J. (2000) Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26, 215–240.
- Wilson, J. (2012) Volunteerism Research. A Review Essay. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 41 (2), 176-21.
- Wilson, F., & Post, J. E. (2013) Business models for people, planet (& profits). Exploring the phenomena of social business, a market-based approach to social value creation. *Small Business Economics*, 40(3), 715–737.
- Wymer, Walter W Jr. & Becky J. Starnes (2001) Conceptual Foundations and Practical Guidelines for Recruiting Volunteers to Serve in Local Nonprofit Organizations: Part I, *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 9:1-2, 63-96,
- Wymer, W., Riecken, G., & Yavas, U. (1997). Determinants of volunteerism: A cross-disciplinary review and research agenda. *Journal of Nonprofit and Public Sector Marketing*, 4(4), 3–26.
- Yanay, G. V., & Yanay, N. (2008). The decline of motivation? From commitment to dropping out of volunteering. *Nonprofit Management and Leadership*, 19(1), 65-78.

Bilagor

Bilaga 1 E-postmeddelande till faddrar

Hej!

Jag heter Sylwia Jedrzejewska, är student vid Förvaltningshögskolan i Göteborg och skriver en masteruppsats om Räddningsmissionen och dess "fadderverksamhet".

Syftet med min studie är att ta reda på vilka motiv som finns hos människor och som leder till att de väljer att bli faddrar, deras uppfattningar om organisationens kommunikation samt faddrarnas uppfattningar om hur det här deltagandet påverkat dem.

För att kunna genomföra denna studie är jag i behov av "faddrar" som skulle vilja ställa upp på en intervju som tar mellan 30 och 60 min. Jag kommer att genomföra intervjuer under vecka 45 och 46. Jag har förståelse för att det kan vara svårt med tiden ibland, därför finns det också möjlighet att komma på intervju vecka 48. Både dagtid och kvällstid passar, även helger om någon föredrar det. Intervjuerna kommer att ske i Göteborgs Universitets lokaler på Sprängkullsgatan 19 (mitt emot Handelshögskolan, nära Hagakyrkan). Jag är också flexibel vad gäller platsen, om någon önskar blir intervjuad på annan plats. Anonymitet garanteras.

Om du är intresserad, vänligen kontakta mig [kontaktuppgifter]

Tack på förhand!

Bilaga 2 Informerat samtycke

Samtycke

Jag heter Sylwia Jedrzejewska, är student vid Förvaltningshögskolan i Göteborg och skriver en masteruppsats om Räddningsmissionen och dess "fadderverksamhet".

Syfte

Syftet med min studie är att ta reda på vilka motiv som finns hos människor och som leder till att de väljer att bli faddrar, deras uppfattningar om organisationens rekryteringsprocess och kommunikation samt faddrarnas uppfattningar om hur det här deltagandet påverkat dem.

Praktisk information

Intervjuerna kommer att ta cirka 30 till 60 min. Intervjuerna kommer att spelas in med mobiltelefon och sedan transkriberas. Intervjuerna kommer enbart att användas i forskningssyfte. När uppsatsen är godkänd kommer den att publiceras på GUPEA.

Frivillighet

Det är frivilligt att delta i den här studien och du har rätt att avbryta ditt deltagande utan att uppge varför.

Konfidentialitet

Materialet från intervjuerna kommer att hanteras, behandlas och förvaras på ett sådant sätt, att ingen obehörig kommer att kunna ta del av det. Inga enskilda personer kommer att kunna identifieras i examensarbetet.

Informerat samtycke

Jag har tagit del av den skriftliga informationen och ger mitt samtycke till att delta i studien. Jag deltar helt frivilligt i intervjun och jag har rätten att dra mig ur när som helst, utan att behöva ge någon vidare förklaring.

Deltagarens namnförtydligande

.....
Ort/Datum Deltagarens underskrift

Student Sylwia Jedrzejewska

.....
Ort/Datum Studentens underskrift

Bilaga 3 Intervjuguide

Inledning:

Berätta lite om dig själv, kön, ålder

Motivation

Hur länge har du varit fadder?

Varför ville du bli "fadder"? Vad ledde till detta beslut?

Vilken erfarenhet av volontärsarbetet hade du sedan tidigare?

Rekryteringsprocess

Hur fick du informationen om Räddningsmissionen?

Vad vet du om Räddningsmissionen och deras värdegrund?

Stöder du Räddningsmissionens värdegrund?

Hur upplevde du rekryteringsprocessen?

Kommunikation och stöd

Vilket intryck fick du av organisationen vid din första kontakt?

Vilket stöd får du från organisationen i din roll som "fadder"?

Vad skulle organisationen kunna göra bättre?

Effekter av deltagandet

a) I förhållande till ungdomen

Vilka förväntningar och känslor hade du inför det första mötet på Räddningsmissionen efter att du blivit "fadder" (gäller kick off-möte)?

Beskriv det första mötet: Hur upplevde du ditt första möte? Vad gjorde ni under det första mötet?

Vilka förväntningar och känslor hade du inför det första mötet med ungdomen som du hade blivit tilldelad?

Beskriv första mötet: Hur upplevde du ditt första möte? Vad gjorde ni under det första mötet?

Hur ofta ses ni?

Vad brukar ni göra?

Vad ger dig varje möte med den här ungdomen?

På vilket sätt har deltagandet i fadderverksamheten påverkat din relation till den här ungdomen?

b) I förhållande till migrations- och integrationspolitiken i Sverige

På vilket sätt har deltagandet i fadderverksamheten påverkat din syn på migrations- och integrationspolitiken i Sverige? Vilka uppfattningar om integration/migration/flyktingar i Sverige hade du innan du började delta i fadderverksamheten?

Avslutande

Skulle du rekommendera fadderverksamhet till andra? Varför?

Hur skulle du uppmuntra andra att delta i fadderverksamhet?

Finns det något du skulle vilja tillägga eller dela med dig av, som jag inte har tagit upp?

Förvaltningshögskolans rapporter: (pris inkl porto+moms)

19:149 Sylwia Jedrzejewska	90:-
<i>När hjärtat skriker av glädje och sorg. Hur faddrar påverkas av sitt frivilliga engagemang för ensamkommande flyktingbarn</i>	
18:148 Magnus Thor	90:-
<i>Revisionskvalitet i svenska kommuner. En studie om följsamhet mot redovisningsregleringen</i>	
18:147 Louise Holm och Osvaldo Salas	90:-
<i>Finanspolitiska åtgärder. En keynesiansk ansats</i>	
18:146 Henry Bäck	90:-
<i>Kommunrevisorers testamenta</i>	
18:145 Christoffer Matschede	90:-
<i>Public Procurement and the Public-Private Value Conflict in the Transport Sector – A Research Model</i>	
18:144 Kerstin Bartholdsson	90:-
<i>Utveckling av medborgardialog – ett samarbete mellan Ale kommun och Ghanzi District i Botswana</i>	
17:143 Lena Kindborg	90:-
<i>64 % män. Kvinnor och män i kurslitteraturen vid Förvaltningshögskolan</i>	
17:142 Robin Andersson	140:-
<i>Samverkan i demokratins försvar. En studie om den offentliga sektorn, civilsamhället och arbetet mot våldsbejakande extremism</i>	
17:141 Malin Isaksson	140:-
<i>Kunskapsstaden Göteborg – varför och för vem? Tre organisationers syn på kunskap och Göteborg som kunskapsstad 2000–2016</i>	
16:140 Therese Jakobsson och Helena Richardsson	140:-
<i>Politik och förvaltning på nätet</i>	
16:139 Carl Odhnoff	90:-
<i>Att förstå EBP. Översättning av idén om en evidensbaserad praktik i den svenska socialtjänsten</i>	
16:138 Kerstin Bartholdsson och Ylva Norén Bretzer	90:-
<i>Samordnande samverkan – En utvärdering av Samordningsförbundet Vänersborg/Mellerud</i>	
16:137 Hanna Hellgren	90:-
<i>Mellan pedagogisk professionalism och marknadsmässiga tekniker – Institutionella logiker i organisering av förskolan</i>	
15:136 Nazem Tahvilzadeh	140:-
<i>Socialt hållbar stadsutveckling? Stadsdelsnämnderna, stadsutvecklarrollen och sociala konsekvensanalyser i planeringen av Göteborgs stad.</i>	

15:135 Gustaf Kastberg	
<i>Ändamålsenlig organisering. Förvaltningsstruktur, målkomplexitet och förändrad omvärld</i>	140:-
15:134 Inga-Lisa Adler	
<i>Medskapardemokrati. Interaktiva styrningsprocesser och medskapande dialogarbetsätt</i>	140:-
15:133 Johan Sandén	
<i>Mer papper, klokare barn? Hur lärares administrativa arbete kan påverka kvaliteten i skolan</i>	140:-
15:132 Andreas Lundstedt	
<i>Styrmedlens uttalande politik. En av studie av New Orleans kulturekonomiska landskap</i>	140:-
15:131 Kristofer Johansson	
<i>Den svenska polisens yrkeskultur. En studie av polisstudenters utbildningslitteratur</i>	90:-
14:130 Oliver Bjerhem och Peter Rundblom Andersson	
<i>Är ni med på noterna? En studie om kommunala redovisningsval och notavvikelser</i>	140:-
14:129 Anna Laurell och Jessica Moström Axelfelt	
<i>The Socio-Economic Impacts of CSR. A Case Study of Swedish-related Companies and Corporate Social Responsibility in Vietnam</i>	140:-
14:128 Louise Holm och Osvaldo Salas	
<i>Investeringskalkyl och beslutsteori. Verktyg för beslutsfattande under osäkerhet</i>	90:-
13:127 Maja Rhodin Edlund	
<i>Where did all the women go? Representation of women and men in the Standing Committees of the European Parliament</i>	140:-
13:126 Erik Bergman	
<i>Interkommunal samverkan – en nödvändig lösning på kommunala utmaningar</i>	140:-
13:125 Angelica Börjesson och Marcus Starcke	
<i>Politiska granskare. Den kommunala revisionens roll för kommunalt ansvarsutkrävande</i>	140:-
12:124 Mats Bengtsson och David Karlsson	
<i>Demokratis svängrum. Lokalpolitikens roll i den specialreglerade verksamheten</i>	60:-
12:123 Osvaldo Salas	
<i>Samhällsekonomska utvärderingar</i>	90:-
12:122 Marcus Johansson	
<i>De som jagar makt mellan himmel och jord. – Om det civila samhällets roll vid implementeringen av jaktpolitiska EU-direktiv.</i>	140:-
11:121 Oskar Johansson	
<i>Lika men olika? – redovisning av effektivitet inom statliga myndigheter</i>	
11:120 Louise Skoog	60:-
<i>Alla följer partilinjen – en studie om hur kommunpolitiker tolkar sitt mandat i praktiken</i>	
10:119 Osvaldo Salas, César Villanueva och Rebecka Villanueva Ulfgård	60:-
<i>Välfärdspolitik under utveckling i Mexico</i>	
10:118 Petra Svensson	60:-
<i>"Den nya svenskinspirerade föräldrapenningen har haft avsedd verkan" – En studie av den tyska föräldraförsäkringens förändring ur ett jämställdhetsperspektiv</i>	
10:117 Andrea Egerlundh och Isabella Enbågen	60:-
<i>När det ideella blir offentligt... eller när det offentliga blir ideellt</i>	
<i>En jämförande studie om möjligheten till ansvarsutkrävande i governance tidevarv</i>	

10:116 Elin Jakobsson	60:-
<i>Global Policy Making on Climate Refugees – What is the Problem?</i>	
10:115 Sara Bansmann	60:-
<i>Bör staten försvara sig mot sina antagonister? Moderaternas och Socialdemokraternas ställningstaganden i FRA-frågan</i>	
10:114 Margareta Lundberg Rodin	60:-
<i>Chefer i korstryck. Att hantera krav i politiskt styrda organisationer</i>	
10:113 Moa Aronsson	60:-
<i>Medfinansiering Om relationen mellan stat och kommun i infrastrukturprojekt</i>	
10:112 Richard Vahul	60:-
<i>På väg mot en förbättrad kommunal redovisning. Konsekvenser av ett förändrat balanskrav</i>	
09:111 Osvaldo Salas	60:-
<i>Från utvandringsland till invandringsland. En analys av migrationsströmmar till och från Chile.</i>	
09:110 David Ljung	60:-
<i>Does Network Management Matter? The Coordination of Integration Policy Delivery at the Local Level in Sweden</i>	
09:109 Johan Strömblad	60:-
<i>Kan nätverksstyrning förenas med folkstyre? Stadsbyggnad, governance och demokrati i planeringen av Norra och Södra Älvstranden i Göteborg</i>	
09:108 Gustaf Rönneklev	60:-
<i>Att kasta pengar i sjön? En undersökning av nystartsjobbets direkta undanträngningseffekter</i>	
09:107 Adiam Tedros	60:-
<i>Lokala krisaktörer – Katastrofvolontärer eller profitörer? Den lokala krisanteringen i två kommuner under stormarna Gudrun och Per.</i>	
08:106 Annika Berggren	60:-
<i>Jämn könsfördelning på höga chefsnivåer. En studie om framgångsfaktorer</i>	
08:105 Christina Alvelins och Gabriella Sjöman	slut
<i>Vem tar ansvar för de nollplacerade? Om rehabilitering och försörjning för sjuka utan inkomst</i>	
08:104 Nathalie Munteanu	60:-
<i>Det bästa av två världar. - En studie om kommunala självstyrande skolor som hybrider i det svenska utbildningssystemet.</i>	
08:103 Helena Öhrvall	60:-
<i>De nya moderaterna? Om moderaternas socialpolitik i retorik och praktik under perioden 1999-2007</i>	
08:102 Lotta Valinder	60:-
<i>Pengar är inte allt. En studie av fyra högstadieskolor i Mellansverige.</i>	
08:101 Niklas Andersson	60:-
<i>De som fiskar efter makt. Om svensk fiskepolitik och intresseorganisationernas inflytande.</i>	
08:99 Andreas Ivarsson	60:-
<i>Från Gudrun till Per – om kommunal krisantering, erfarenheter och förändring</i>	
08:98 Lars Johansson	60:-
<i>Tjänsteförseelse - Disciplinansvar och påföljder i rättspraxis</i>	

08:97 Mathias Henriksson	60:-
<i>Arenapolitik på 2000-talet – om kommuner som bestämmer sig för att satsa på en ny idrotts- och evenemangsarena</i>	
08:96 Staffan Kling	60:-
<i>Organisationskulturens betydelse för hantering av tomrum</i>	
07:95 Andreas Gustavsson och Stefan Laang	60:-
<i>Prat och handling – en studie om kommunernas pensionsredovisning.</i>	
07:94 Osvaldo Salas	60:-
<i>Miljöhänsyn lönar sig. Samhällsekonomiska följder av luftföroreningsminskningen i två peruanska städer: En cost-benefit-analys.</i>	
07:93 Marie Persson	60:-
<i>Lojalitet & Konflikt. – En studie av förstalinjenchefens delade lojalitet inom hemtjänsten.</i>	
07:92 Emil Gustafsson, Michael Nilsson	60:-
<i>Varför bäst i klassen? – En jämförandestudie av högstadieskolor i Göteborg</i>	
07:91 Adrian Nählinder	60:-
<i>"Nej, gudskelov". Om (förekomsten av) styrning och påverkan av hur professionella organisationer arbetar med högskolans tredje uppgift.</i>	
07:90 Osvaldo Salas	60:-
<i>Rörligheten på arbetsmarknaden bland invandrare. En litteraturöversikt.</i>	
07:89 Daniel Bernmar	60:-
<i>Aktörer, nätverk och spåravnar: EN studie i organiserandet av ett trafikpolitiskt projekt</i>	
07:88 Viveka Nilsson	60:-
<i>Genusperspektivet vid Sahlgrenska akademien</i>	
06:87 Lena Lindgren	60:-
<i>Arbetsmarknadspolitik "på det nedersta trappsteget". En utvärdering av projekt ENTER.</i>	
06:86 Sara Brorström	60:-
<i>Något utöver det vanliga - en studie av sex kommunala projekt.</i>	
06:85 Jane Backström	60:-
<i>Inget är för evigt - en studie av sextimmarsdagen i Kiruna.</i>	
06:84 Pierre Donatella	60:-
<i>Bra och dåliga årsredovisningar - En studie om kvalitetsskillnader.</i>	
06:83 Vicki Johansson red.	slut
<i>Tillsynens mångfasetterade praktik inom det sociala och hälso- och sjukvårdsområdet.</i>	
06:82 Anders Björnsson	60:-
<i>Max Weber - inblickar i en tid och ett tänkande.</i>	
06:81 Alexander Baena	60:-
<i>Varför slösas det samtidigt som det sparas? - en studie om budgetproblematik i kommunal verksamhet.</i>	
06:80 David Karlsson	60:-
<i>Den svenska borgmästaren. Kommunstyrelsens ordförande och den lokala demokratin.</i>	
05:79 Kerstin Bartholdsson	60:-
<i>Tre nyanser av grönt: Om betydelsen av kommunala miljöchefers personliga engagemang för miljön.</i>	

05:78 Björn Brorström, Stellan Malmer, Viveka Nilsson <i>Varför tillväxt i kommuner? En studie av nyckelaktörers uppfattningar</i>	60:-
05:77 Thomas Vilhelmsson <i>Kommunala pensionsavsättningsbeslut.</i>	60:-
05:76 Henry Bäck, Folke Johansson & Adiam Tedros <i>Ledarskap och lokalsamhälle i lokal politik – Fyra politiska initiativ i Göteborg och Stockholm i komparativ belysning.</i>	60:-
05:75 Östen Ohlsson & Björn Rombach <i>Den friska organisationen.</i>	60:-
05:74 Henry Bäck, Nina Granqvist, Siv Sandberg, Sundback <i>Svenskt och finskt i kommunerna.</i>	60:-
5:73 Charlotta Ekman <i>Varför görs det ris i Åhus? Om mötet mellan näringslivspolitik och etableringsstrategi.</i>	
05:72 Sven Siverbo (red.) <i>Evolutionsteori för offentliga organisationer.</i>	60:-
05:71 Nazem Tahvilzadeh <i>Minoritetsmedier i Göteborgs Stad. En studie om integration, makt och icke-beslut i stadspolitiken.</i>	60:-
05:70 Sven Siverbo <i>Inkomstjämföring och kommunalekonomiska incitament</i>	60:-
05:69 Andreas Ivarsson <i>På väg mot paradoxala resultat? En studie av möjligheter till ökad handlingskraft genom resultatstyrning av sektorsövergripande frågor inom statsförvaltningen med jämställdhetspolitiken som exempel.</i>	60:-
05:68 Sofie Cedstrand <i>Idealism till salu? Om ideella organisationers strategival och dess demokratiska betydelse.</i>	60:-
04:67 David Karlsson & Carina Andersson <i>84% män. Kvinnor och män i kurslitteraturen.</i>	60:-
04:66 Björn Brorström & Sven Siverbo <i>Skattehöjning enda lösningen? Om ekonomiska problem och behov av avceremonialisering och självständighet.</i>	60:-
04:65 Anders Falk <i>Varför lyckades Geriatriken? En fallstudie av två verksamhetsområdens implementering av balanserad styrkort inom hälso- och sjukvården.</i>	60:-
04:64 Daniel Lindin & Josip Mrnjavac <i>Varför blir det detta pris? En studie i hur kommuner sätter sina tomtpriser.</i>	60:-
04:63 Elisabeth Ravenshorst <i>Den sensuella organisationen . Ett perspektiv på kommuner och dess chefskap.</i>	60:-
04:62 Katrin Söderlind <i>Målstyrning av grundskolan. En fallstudie i Partille kommun.</i>	60:-
04:61 Henry Bäck och Maritta Soinin <i>Politisk annonsering eller nätverkande? Uppföljning och utvärdering av partiernas särskilda informationsinsatser till invandrarevaljare vid 2002 års val.</i>	60:-

04:60 Anette Gustafsson	
<i>Vem är feminist? Om politiska könsideologier i svensk kommunpolitik.</i>	60:--
04:59 Henry Bäck	
<i>Av de många ett. Västra Götlandsregionens politiker. Partipolitiska och territoriella skiljeliner Göteborg: Förvaltningshögskolan.</i>	60:--
04:58 Tobias Johansson	
<i>Kollision eller konfirmation? - Ett möte mellan transaktionskostnadsteorin och kommunal äldreomsorg.</i>	60:--
04:57 Anna Berg och Charlotta Fagring	
<i>Internationella reglers påverkan på kommunal redovisning -Ett resultat av anpassning eller anpassning som ett resultat</i>	60:--
04:56 Aida Alic och Pernilla Wallén	
<i>Centralisera mera? Hur organiseras inköpsfunktionen i en kommun för en bättre efterlevnad av LOU?</i>	60:--
03:55 Mats Lindblad	
<i>Perspektiv på europeisk integration i svensk riksdag. Jämförande analyser av riksdagsdebatterna om grundlagsändringarna 1994 och 2003 angående överlåtelse av beslutsrätt till EG/EU.</i>	60:--
03:54 Mia Davidsson	
<i>Kommunala upphandlare - En studie om hur de fattar beslut.</i>	60:--
03:53 Mats Bengtsson	
<i>Kvinnor och Män i lokalpolitiken.</i>	60:--
03:52 Peter Arkeväg, Björn Brorström, Carina Andersson och Tobias Johansson	
<i>För bra för för få - Årsredovisningar inom staten.</i>	60:--
03:51 Johan Berlin och Eric Carlström	
<i>Balans eller nonchalans? - En studie av kommuner som beviljats extra finansiellt stöd av staten.</i>	60:--
03:50 Roger Andersson	
<i>Praktisk kommunal upphandling.</i>	60:--
03:49 Carina Andersson med flera	
<i>Interjuer.</i>	60:--
03:48 Kajsa Värna och Birgitta Örnfeldt	
<i>Långlivade förvaltningschefer - strateger som verkar utan att synas.</i>	60:--
02:47 Paula Rodrigo Blomqvist	
<i>Från assimilation till separation. Den finska invandrargruppens krav på finskspråkig undervisning.</i>	60:--
02:46 Henry Bäck, Gunnar Gjelstrup, Folke Johansson, Jan Erling Klausen (red)	
<i>Lokal politik i storstad - stadsdelar i skandinaviska storstäder.</i>	60:--
02:45 Lena Andersson-Felé	
<i>När gamla vårdar ännu äldre ...</i>	60:--
02:44 Björn Brorström och Sven Siverbo	
<i>Framgångsrik vändning.</i>	60:--

02:43 Ann-Charlotte Bengtsson och Eva-Britt Pettersson	
<i>Modell för kvalitetsmätning inom äldreomsorgen – Finns det något samband mellan kvalitet och kostnad?</i>	60:-
02:42 Joacim Rydmark	
<i>Beslut under osäkerhet - En experimentell mikrovärldsstudie av metoder för att hantera osäkerhet vid ledning och beslutsfattande i komplexa och dynamiska miljöer.</i>	60:-
02:41 Anna Holmqvist	
<i>Beslutsprocesser och investeringskalkyler i fastighetsbranschen. En jämförelse mellan allännyttiga och börsnoterade fastighetsbolag.</i>	60:-
02:40 Carina Andersson	
<i>Tidens ekonomi.</i>	60:-
02:39 Patrik Johansson	
<i>Vem tar notan? Skandaler i svensk offentlig sektor.</i>	60:-
02:38 Conny Pettersson	60:-
<i>Från Global idé till lokal praktik - Om näringspolitik för hållbar utveckling.</i>	
02:37 Gustaf Kastberg	
<i>Omsorg om Marknaden - En studie av hur reglerna på en offentlig marknad skapas och förändras.</i>	60:-
01:36 David Karlsson	
<i>Sveriges kommunala kulturpolitiker.</i>	60:-
01:35 Anders Björnsson	
<i>Systemskiften - En explorativ essä.</i>	60:-
01:34 Henry Bäck, Sven Siverbo och Björn Brorström	
<i>Ny politisk organisation i Härryda och Stenungsund.</i>	60:-
01:33 Maria Palm	
<i>Maxtaxa - en studie av nytt avgiftssystem inom den kommunala barnomsorgen.</i>	60:-
01:32 Alexandra Jönsson	
<i>Den sociala dialogen i EU och jämställdheten i Europa.</i>	60:-
01:31 Björn Brorström och Pär Falkman	
<i>Kommunal redovisning – teoriutveckling.</i>	60:-
01:30 Niklas Theodorsson	
<i>Det lokals uppror - Om aktionsgrupper i den kommunala demokratin.</i>	60:-
00:29 Theresa Larsen	
<i>Kommunerna som arbetsgivare.</i>	60:-
00:28 Björn Brorström	
<i>Kommunalekonomen - några funderingar om förutsättningar, förhållningssätt och professionell utveckling.</i>	60:-
00:27 Östen Ohlsson & Björn Rombach	
<i>Organisationspyramiden och Buridans Åsna - en lagom teori.</i>	60:-
00:26 Jenny Svärd	
<i>Bestående nätverk – en studie av den sociala dimensionens betydelse.</i>	60:-

00:25 Lillemor Bergman och Virginia Leinen	
<i>Ekonomisk information i världen – en studie om styrmodellens påverkan på förhållningssättet till ekonomisk information.</i>	60:-
00:24 Rolf Solli, Peter Demediuk and Rob Sims	
<i>Chief Finance Officer in local government – Sweden vs Australia.</i>	60:-
00:23 J. Henrik Bergström	
<i>Hur ölskatterna sänktes – Om lobbning, pilsner och pluralism.</i>	60:-
99:22 Björn Brorström	
<i>Institutioner och institutionell förändring Perspektiv, teori och tillämpning på kommunal utveckling.</i>	60:-
99:21 Ylva Mühlenbock	
<i>När det lokala tar hand om det centrala Hur två kommuner omvandlar den statliga styrningen av skolan.</i>	60:-
99:20 Malgorzata Erikson	
<i>Frihet inom rollen - den politiska ledningens betydelse för en kommuns utveckling i ett längre perspektiv.</i>	60:-
99:19 Sven Siverbo	
<i>Kommuner och ekonomisk kris - en studie av kommuner som sökt extra finansiellt stöd av staten.</i>	60:-
99:18 Pär Falkman	
<i>Statlig redovisning ur två perspektiv.</i>	60:-
98:17 Anette Gustafsson, David Karlsson och Paula Rodrigo Blomqvist	
<i>Forskning att räkna med - tre koantitativa studier om den lokala demokratins förutsättningar.</i>	60:-
98:16 Katarina Orrbeck	
<i>Finansiella rapporter och ekonomiska krav - politikernas perspektiv.</i>	60:-
98:15 Björn Brorström och Rolf Solli	
<i>Ekonomistyrning har betydelse.</i>	slut
98:14 Björn Rombach	
<i>Nöjdhetsmätningar - en kritisk granskning av attitydundersökningar i sjukvården.</i>	slut
98:13 Björn Brorström, Henry Bäck, Sven Siverbo och Annika Svensson	
<i>Ingen nämnd - Stenungsunds modell för vitalisering av kommunalpolitiken.</i>	60:-
98:12 Henry Bäck och Folke Johansson	
<i>Politisk decentralisering i skandinaviska storstäder.</i>	60:-
98:11 Sven Siverbo	
<i>Kapacitet att handla? Om politisk styrning och omprövning av verksamhet på lokal nivå.</i>	60:-
97:10 David Karlsson	
<i>Kommunerna och rättvisan.</i>	60:-
97:9 Patrik Johansson och Jonas Persson (red)	
<i>KommunAktuellt nummer 5 1997 – sju betraktelser.</i>	60:-
97:8 Björn Brorström och Bo Hallin	
<i>Varför är kommuner framgångsrika? En studie av framgångens kännetecken och orsaker.</i>	slut

97:7 Östen Ohlsson och Björn Rombach	
<i>Res pyramiderna.</i>	60:-
97:6 Hasse Ekstedt och Stellan Malmer	
<i>Ränta är priset för att vänta - En analys av den kommunala kalkylräntan.</i>	60:-
97:5 Björn Brorström, Rolf Solli och Östen Ohlsson	
<i>Minihandbok i utvärdering.</i>	slut
96:4 Anna Cregård och Patrik Johansson	
<i>89 % män – Vem skriver kurslitteraturen?</i>	60:-
96:3 Rolf Solli	
<i>Kommunalekonomen i imperfektum, presens, futurum eller i cyberspace.</i>	slut
96:2 Henry Bäck och Maritta Soininen	
<i>Invandrarna, demokratin och samhället.</i>	60:-
96:1 Björn Brorström och Björn Rombach	
<i>Kommunal förändringsobenägenhet.</i>	60:-